

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE«, Ljubljana,
Puccinijeva ulica št. 5, II. nad., telefoni od 31-22 do 31-26
Račun Poštne hranilnice podruž. v Ljubljani št. 10.711

Izhaja vsak teden

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 4.50 L, polletno
9.- L, celoletno 18.- L; za tuzemstvo: celoletno 30.40 L
Posamezna številka 50 cent.

Pregled vojnih in političnih dogodkov

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 31. maja naslednje vojno poročilo:

V Cirenaiki se nadaljujejo borbe, v katerih so bile sovražniku prizadete nove hude izgube.

Med ujetniki, ki jih je nad 2000, sta tudi admiral eskadre sir Cowan in en brigadni poveljnik. Nadalje je bilo uničeno ali zaplenjeno 345 tankov, 21 oklopnih avtomobilov, 53 topov in nad 200 motornih vozil. Letala so znova napadla sovražne kolone in z bombami zadela ali zažgala veliko število vozil. Velike skupine letal so intenzivno bombardirale tobruško trdnjavo. V letalskih spopadih z italijanskimi in nemškimi lovci je angleško letalstvo izgubilo 16 letal. Dve sta bili prisiljeni pristati v bližini Bengazija, odnosno Apolonije. Njuni posadki sta bili ujeti. Tri naša letala se niso vrnila na svoje oporišče. Bombniki in strmoglavci so bombardirali letališča na Malti; lovci, ki so jih spremljali, pa so uničili en Spitfire. Ena naša letalo se ni vrnilo na oporišče. Na drugih letalih je bilo več mrtvih in ranjenih. Na vzhodnem Sredozemskem morju so naša letala opazila in torpedirala 3000-tonski parnik. Ena naša podmornica se ni vrnila v pristan. Družine njene posadke so bile obveščene. Na Messino in na področje med Comisom in Vittorijo je bilo v pretekli noči odvrženih manjše število rušilnih in zažigalnih bomb. Zrtev ni bilo. Na otoku Filicudi (Eolsko otočje) je bila ujeta posadka sovražnega bombnika, ki ga je protiletalska obramba v Messini malo prej sestrelila o priliki letalskega napada. Posadka je štela pet moških.

Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo 31. maja poročilo, iz katerega povzemamo: V srednjem in severnem odseku bojišča so dovedle nemške napadalne akcije do uspeha. V zaledju so madžarski oddelki uničili v dveh tedenskih borbah močnejše boljševiške tolpe.

Sovražnik je izgubil pri tem poleg številnih ujetnikov 4000 padlih, 21 topov in mnogo drugega orožja in municije.

Med ostanki konvoja na Severnem morju, ki ga zasledujejo in napadajo že več dni nemške pomorske in letalske edinice, so bile z bombami poškodovane nadaljnje štiri tovarne ladje. Pri tem je prišlo do letalske bitke, v kateri je bilo sestreljenih šest sovražnikovih letal. Ob obali Rokavskega preliva je izgubilo angleško letalstvo pri lovski akciji dve letali. Ob nizozemski obali so pri napadu na nemški konvoj spremljajoče zaščitne edinice sestrelile osem sovražnikovih letal.

Isto poročilo objavlja tudi tole:

Angleško letalstvo je v noči na 31. maja izvršilo terorističen napad na notranje mesto v Kölnu.

Rušilne in zažigalne bombe so povzročile veliko škodo, predvsem v stanovanjskih okrajih in na nekaterih javnih poslopih, med drugimi tudi na treh cerkvah in dveh bolnišnicah. Pri tem izrecno proti civilnemu prebivalstvu naperjenemu napadu je imelo angleško letalstvo najtežje izgube. Nočni lovci in protiletalsko topništvo so sestrelili 36 angleških bombnikov.

Iz Tokia poročajo:

Japonska ofenziva proti Čungkingu zavzema večji obseg

Japonske čete operirajo na daljavi 4000 km in so dosegle že več zmago. Japonski oddelki so začeli napredovati tudi iz Nancanga, glavnega mesta pokrajine Kiangsija. Ofenzivo vrše dalje japonske sile, ki so bile razvrščene v Ičangu.

Iz Berlina poročajo:

V povračilo za angleški letalski napad na nemško mesto Köln

so močni nemški letalski oddelki napadli Canterbury, sedež canterburjskega nadškofa v južno-vzhodni Angliji.

Zunanji minister grof Ciano o zunanjepolitičnem položaju in o vzrokih zdajšnje vojne

Rim, maja.

Dne 30. maja so se sestali senatski odbori za finance, za zunanje zadeve, za devizne in carinske zadeve in so nadaljevali razpravo o proračunu zunanjega ministrstva. Ob tej priliki je zunanji minister grof Galeazzo Ciano podal obširno poročilo o italijanski zunanji politiki.

Italijanska politika je bila nasproti Angliji v tem, da se sproži vojna z Anglijo, kjerkoli so podane možnosti za napad. Proti tej so se postavile velike sile v zraku, na kopnem in na morju in so se dosegli uspehi in so se vezale na njeni strani velike sile, tako da se lahko reče, da je Italija že od vsega početka zdajšnje vojne tudi na vojaškem področju bistveno prispevala k dozdajšnjim uspehom in da jo njeni zavezniki s tega vidika prav posebno cenijo. Minister je junastvu vojakov izrazil ganljivo zahvalo.

Nato je prešel k mednarodnim dogodkom. Obeležil je razloge ameriške intervencije v vojni in je opozoril na zgodovinske besede, ki jih je Duce izrekel 11. decembra, ko je dejal, da je Amerika z neskončno vrsto izzivanj sama sebe usodno poglajala v vojno. Ameriška nevtralnost že prej čeli dve leti ni bila nič drugega kakor zaveza, za katero je ameriška vlada vztrajno podpirala Anglijo. Grof Ciano je obeležil poskuse ameriške vlade, da bi poglajala v vojno tudi dežele Južne Amerike. Konferenca teh držav v Rio de Janeiru se je zaključila tako, da ni bilo zavzeto soglasno stališče proti silam trojnega pakta, kakor si ga je obetala washingtonska vlada. Na konferenci so prišle do izraza duhovne veze med Italijo, Argentino in Čilejem.

Grof Ciano je nato govoril o vojni z Rusijo. Italijanska politika je od nekdaj izhajala z osnove, da mora nujno priti do ostrega spopada med osnoma silama in boljševizmom ne le zaradi miselnostnih sporov, marveč tudi zaradi tega, ker so njune življenske potrebe narekovala, da se brani ruskega pritiska proti zapadu. Duce je to jasno videl in je že v španski vojni spoznal prva znamenja tega spora. Izkušnje, pridobljene v španski vojni, so ga privedle do prepričanja, da je bilo treba državniško pripraviti protiboljševiško fronto. Tega nazora sta bili tudi Nemčija in Japonska, tako da se je 1. 1937. sklenil protikomunistični pakt. Rusija je v avgustu 1. 1939. sklenila z Nemčijo pogodbo, ki je pa Rusija niti najmanj ni izpolnjevala. Že nekaj tednov po njeni zaključitvi je začela svoj pohod proti zapadu in je zasedla najprej del Poljske in baltske države, nato pa napadla Finsko in nazadnje Rumunijo iztrgala Besarabijo. Ta pohod je imel jasen namen, da se ustvari postojanke, s katerih bi Rusija lahko napadla Nemčijo in Balkan in napredovala proti Egejskemu morju in Adriaticu. Spricho te nevarnosti sta se Nemčija in Italija v poletju 1. 1940. odločili ustvariti prvo črto odpora in sta prevzeli jamstvo za rumunske meje. Zahtevali sta, da se ustavi sovjetsko delovanje na Balkanu. Tedaj je dejansko nastal spor z Rusijo, ki se je moral razviti v vojno. Ta vojna je bistveno obrambnega značaja in je od nje odvisna ohranitev bogastva prosvetljenosti, ki smo ji predani bolj kakor svojemu lastnemu življenju in za katero je Italija prispevala vojaški zbor, ki se je junastvo boril in se pripravljalo na to, da v še večji meri prispeva v tej borbi, tako da bo delež Italije v vojni na vzhodu v pravilnem sorazmerju z njeno silo in z njeno voljo do borbe.

Italija in Nemčija sta se dolgo državniško pripravljali, še preden je nastala vojna z Rusijo, da se ji postaviti v bran. Ojačili sta protiboljševiško fronto in ustvarili v Podunavju in na Balkanu vse potrebne pogoje za odpor proti sovjetskemu pritisku. Grof Ciano je obeležil politiko osnih sil na tem področju, ki je bistvenega pomena za obrambo italijanskih koristi. Neposredni nameni osnih

sil so bili, da se odpravijo zadnji sledovi politike Male antante, da se spremene meje med Madžarsko in Rumunijo in Rumunijo in Bolgarijo in da se angleški vplivi izločijo iz Grčije. Ta akcija se je začela v poletju 1. 1940. in je trajala leto dni. Do izraza je prišla v obliki vojaških pobed, ki so na eni strani dovedle do ustanovitve bloka držav, ki so se priključile trojnemu paktu in so postale njegove zaveznice, na drugi strani pa do zasedbe Grčije in nove razporeditve ozemlja bivše Jugoslavije. Tako je bilo mogoče začeti z borbo s Sovjetsko zvezo tudi s pomočjo južnoevropskih držav.

Zunanji minister je zatem označil vprašanja, ki so nastala po razsulu bivše Jugoslavije, in smernice, ki jih je določil Duce za politiko na tem področju. Treba je bilo rešiti adriatiško vprašanje in zagotoviti Italiji nadzorstvo nad tem morjem, ustvariti neodvisno Črno goro, izpopolniti ozemlje albanske države in ustvariti tesno sodelovanje s Hrvatsko. Minister je kratko očrtal italijansko-hrvatske sporazume iz meseca maja preteklega leta in vse delo, ki ga je Italija opravila da zagotovi nedotakljivost in stanovitnost hrvatske države. Zgodilo se je to z odločnim delovanjem njenih čet s sodelovanjem med obema državama na vseh področjih in posebej na gospodarskem. Doseženi so bili vidni uspehi.

Grof Ciano je posebej govoril o položaju v Črni gori in Grčiji. V Črni gori se nadaljuje delo, s katerim bo dežela dosegla svojo popolno samoupravo v okviru italijanske interesne sfere. Za položaj Grčije so značilne gospodarske in predvsem prehranjevalne težave. Italija je v sporazumu in s sodelovanjem zaveznice Nemčije ukrenila vse, kar je bilo mogoče, da se kakorkoli krijejo potrebe grškega prebivalstva.

Zunanji minister je zatem govoril o Albaniji. Izkušnje so pokazale, je med drugim dejal, kaj je Italija dovršila in kaj se dela v Albaniji. Dokazale so, da se lahko tudi na področju najbolj kočljivih koristi ustvari koristna vzajemnost med posameznimi narodi. Ne glede na vojno je Italija vztrajno zasledovala svoj smoter, da postane ta dežela živ in deloven del njenega imperialnega sistema. Na gospodarskem področju je razvijala svoj načrt za ojačenje gospodarstva. V še mnogo večji meri pa se je razvil njeno delovanje na političnem področju. Grško-italijanska vojna je zahtevala od albanskega naroda znatne žrtve. Zadržanje Albancev je bilo v italijansko-grški vojni vsak trenutek zgledno, prežeto s trdno zvestobo do zveze obeh narodov, z odločnim zaupanjem v zmago italijanskega orožja. Albanski tovariši so se borili in so trpeli ob strani italijanskih bratov za skupno zmago. Ustvaritev velike Albanije je bila nagrada Albancem za njihovo zaupanje, hkratu pa je odprla široko področje za razvoj italijanskih imperialnih možnosti. Italija je sedaj prisotna sredi Balkanskega polotoka, v dolini Vardarja in v dolini Morave, tako da so nastale skupne meje s prijateljsko Bolgarijo in se je odprla pot za italijanski promet z Egejskim in Črnim morjem. Albanija je samo s priključkom bivšega jugoslovanskega in sovjetskega in debarskega ozemlja pridobila nadaljnjih 800.000 prebivalcev in 15.000 kvadratnih kilometrov ozemlja, izdatno kmetijsko področje in tudi izdatne rudniške okoliščine, v katerih se pridobivajo krom, magnezij, svinec in cink.

Grof Ciano je nato kratko obeležil odnose Italije s Francijo po premirju. Opozoril je, da so povsem enakega značaja in skladno vzporedni odnošajem, ki vladajo med Francijo in Nemčijo. Odnosaji s Turčijo, Švico in Spanijo so dobri. Posebno pristrčni so odnosaji s Spanijo, ki je bila prijateljsko razpoložena do osnih sil že ves čas zdajšnje vojne.

Ko je izčrpal vsa posamezna vprašanja italijanske zunanje politike, je grof Ciano podal še njen okvir in je posebej opozoril na neprestano sodelovanje, globoko sporazumevanje in popoln vzajemnost Italije z Nemčijo in Japonsko. Naše vlade in naši narodi, je dejal, se v polni meri zavedajo, da je vojna, v kateri se zdaj bore na različnih bojiščih, edina možna rešitev. Njihovo sodelovanje je izraženo tudi v trdni odločitvi, da se prenesejo vsi napor in izpolnijo vse obveznosti, ki so si jih sile trojnega pakta medsebojno naložile. Italijanski vojakov ne veže z nemškimi in japonskimi tovariši zgolj bratstvo v orožju, marveč tudi enoten pogled na vojno in enotni načrt. Na tej osnovi sledi zmaga za zmago. Minister je na tem mestu izrazil vdan in navdušen pozdrav zavezniki oboroženim silam.

Borba bo še dolga in ostra, ker sovražnik ve, da se bori za svoj lasten obstanek. »Nasproti sovražni trdovratnosti,« je minister dejal, »pa postavljamo še tršo in neomajno borbenost. Ta naša volja je varno jamstvo, da bo dosežena zmaga, ki jo bo znal italijanski narod skupno s svojimi zavezniki doseči za vsako ceno po ukazih Duceja in v imenu Kralja.«

Govor zunanje ministra je bil šestokrat prekinjen s ploskanjem in ob zaključku je grof Ciano žel splošno živahno odobravanje vseh prisotnih.

HITRO NEKAJ ITALIJANŠČINE

PETDESETA VAJA

Il principio della primavera

Verso la fine di marzo non fa ancora caldo, ma la neve comincia a sciogliersi, il freddo diminuisce. I giardinieri lavorano nei loro giardini, i contadini coltivano i loro campi, alcuni alberi si coprono di foglie. Sono già ritornate le cicogne, alcuni uccelli costruiscono i loro nidi, il merlo canta dall'alto d'un albero, i piccoli uccelli garriscono saltellando e volando da un albero all'altro. Il cielo non è più annebbiato, piove e splende il sole nello stesso tempo. Ecco l'arcobaleno, gentile fenomeno della natura, che baci colori!

Guardate questa rondine! Essa annuncia la primavera, ha passato l'inverno in paesi lontani. Oh se potesse parlare, quante cose ci racconterebbe avendo visto città, villaggi, monti e valli d'oltremare.

Che fiore è questo? È una viola, il primo fiore odoroso dell'anno.

Chi non lascerà per un'ora almeno la città per andare a passeggiare in aperta campagna, a respirare la benefica aria primaverile e a sentire l'incanto della natura che si risveglia.

Prevod: Začetek pomladi. Proti koncu marca še ni toplo, toda sneg se začne tajati, mraz se manjša. Vrtnarji delajo na svojih vrtovih, kmetje obdelujejo svoja polja, nekatera drevesa se pokrivajo z listi. Vrnile so se že štorke, nekateri ptiči grade svoja gnezda, kos poje z višine nekega drevesa, mali ptiči čivkajo skakljajoč in letajoč z enega drevesa na drugega. Nebo ni več megleno, dežuje in solnce sije v istem času. Glej mavrico, prijeten pojav narave, kako lepe barve! Glejte to lastovko! Ona nanjanja pomlad, zimo je prebila v daljnih deželah. O, če bi mogla govoriti, koliko reči bi nam povedala, videvši mesta, vasi, gore in doline onkraj morja. Katera cvetlica je tale? Je vijolica, prva duhteča cvetka leta. Kdo ne bo zapustil vsaj za eno uro mesto, da bi se šel sprehajati na prostem, vdihavati dobrodejen pomladni zrak in čutiti mikavnost narave, ki se zbujata.

Razlaga besed: il principio = začetek; la primavera = pomlad; verso = proti; la fine = konec; non fa caldo = ni toplo (dobesedno: ne stori toplo); la neve = sneg; cominciare = začeti; sciogliersi = tajati se; il freddo = mraz; diminuire (diminuisci) = manjšati se; il giardiniere = vrtnar; loro = njihov (se ne sklanja); il contadino = kmet; coltivare = obdelovati; il campo = polje; l'albero = drevo; coprire = odeti, pokriti (coprivi = odeti se; coprimi di foglie = odeti se z listi); la cicogna = štorke; l'uccello = ptič; costruire (costruisco) = graditi; il nido = gnezdo; il merlo = kos; cantare = peti; l'alto = višina; garrir (garrisco) = čivkati; saltellare = skakljati; volare = leteti; da un albero all'altro = z enega drevesa na drugega; z drevesa na drevo; il cielo = nebo; annebbiato = meglen; piove = dežuje; splendore = svetlota; splende = svetlota; il sole = solnce; stesso = sam (nello stesso tempo = v istem času, istovrstno); ecco = glej, evo; l'arcobaleno = mavrica; gentile = prijeten; il fenomeno = pojav; bello = lep (v množini: belli); il colore = barva; guardare = gledati; la rón-

GOSPODARSTVO

Varuj kunčje mladiče pred strupenimi zelišči

Dorasti kunce se ne dotaknejo strupenih zelišč, medtem ko mladiči požro vse, kar jim pride pred gobčke, ker še ne ločijo strupene zelenjave od užitne. Strupena zelenjava, ki je kunce ne smejo dobiti, so zlatica, naprtec, trobelika, pikasti mišjek, kristavec in volčji mleček.

Prav dobra zelena krma za doraste kunce in mladiče so: regrat, trpotec, trava vsake vrste (pa ne z močvirja), rman, koprive in detelja, zlasti bela detelja, ki rase na tratah, in lucerna. Za pospeševanje mlečnosti doječih samic je regrat najpripravlnejši. Dodaj ji še trpotca. Detelje živalim ne smeš pokladati preobilno, da živalc ne bo napenjala. Koprive morajo kakšno poldrugo uro ležati, preden jih daš živalim, sicer jih opečejo. Dobra zelena krma za kunce so tudi vrtni odpadki, kakor zelena, petršilj, špinača, pelin, meta, listje zelja, ohrovt in cvetače, solata, listje redkvice, pese in repe in drugo. Poletne solate jim dajaj bolj malo, ker jim škoduje, če je dobe preveč. Radi jedo kunce tudi lipovo in brezovo listje in vrtni plevel. Dajaj živalim to zelenjavo mešano.

Za kunčjo krmo si vsadi malo topinambura in kravjega ohrovt, da boš imel za kunce kaj obirati po košnji. Solčnice tudi goji, ker kunce radi žro solčnično listje.

Zelena krma je zelo zdrava za kunce. Samo pomladi, ko se začnejo, moraš živali počasi navaditi nanjo. Kakor trde nekateri rejci, mokra ze-

lena krma ni škodljiva, samo preležana in ogreta ne sme biti. Nevarno je mokro zelenje le zato, ker se rado vneme in kot takšno škoduje. Tudi ovela krma rada škoduje. Boljše je vsekakor, da mokrega zelenja ne pokladaš. Nikakor pa ne smemo krmiti zelenje, nabrano v času, ko ga pokriva slana. Taka zelenjava je strup za živalce. Važno je tudi, da je krma čista. Zato je ne smeš nabirati ob prometnih cestah in poteh, kjer je najnesnažnejša.

Kakor smo rekli povzročajo detelja zlasti mlada, rada napenjanje. Zato je nikar ne pokladajmo same, temveč zmerom le po malem z drugo zelenjavo. Tudi sparjena trava je čisto kriva napenjanja. Če dajemo kuncem več zelenja, kakor ga pojedjo, se spari. Kunc se na travo najrajši vleže, da se ohladi. Če potem žre to sparjeno in preležano travo, se prav rado zgodi, da ga začne napenjati. Posebno je to nevarno za mladiče. Zato dajajmo le toliko zelenja, kolikor ga morejo požreti v četrt ure. Kar preostane, takoj odstranimo.

Najboljše je nabirati, odnosno kositi krmo zvečer tik pred mrakom. Zelenje moramo imeti v hladnem, senčnem kraju in nikdar na solncu.

Na koncu naj znova opozorimo, da je posebno nevarna zlatica, ki je hud strup za stare in mlade kunce, zato jo moramo zmerom odbijati iz zelenja. Mnogo mladičev pogine prav zaradi zlatice, ki je še ne ločijo od trave. Stari kunce jo sicer pusčajo, vendar jo tudi njim ne dajaj med krmo.

Ne lomi vej, ko obiraš lipovo cvetje

Kakor vemo, daje lipa čebelarom obilo obnožine in medu. Prav tako že od nekdaj ljudje obirajo lipovo cvetje, ki daje dober in zdravilen čaj. Zaradi pomanjkanja tujih čajev bodo ljudje letos obiranje lipovega cvetja gotovo podvojili, ker ga ne bodo nabirali samo zase, ampak tudi za kupčijo.

Obiranju cvetja ni ugovarjati, ako se delo vrši pravilno, toda obiralci lomijo odročne veje, da jih morejo lažje obirati. Tako pustošijo drevesa, ki

se leto za letom manjšajo, namesto da bi se večala.

Naš znameniti čebelar Anton Janša je rekel: »Jaz ne končam nobene čebele zaradi medu in voska, ampak ji ohranim žive in zdrave, zato da mi nosijo drugo leto spet vosek in med.« Obiralci lipovega cvetja naj prilagode te tehtne besede svojemu delu in rečejo: »Jaz ne odloim pri obiranju cvetja nobene veje zaradi cvetja, ampak jih pustim rasti zato, da mi bodo dale drugo leto spet dovolj koristnega cvetja.«

Kitajski način pridelovanja krompirja omogoča prav izdaten pridelek

O kitajskem pridelovanju žita smo svoječasno že pisali. Na kitajski način se namreč lahko na majhnem kosu zemlje pridelava mnogo žita. Isto velja za kitajski način pridelovanja krompirja. Ta način gojitve krompirja gre za tem, da se doseže pri krompirjevi rastlini čim globlja korenina. Po kitajskem načinu, ki ga s pridom uporabljajo tudi že v drugih državah, se izkoplje štirikotna jama s stranicami pol metra in tudi v globini pol metra. Na dnu jame se položijo krompirjevi gomolji, nato pa se jama z rahlo zemljo zasuje za 10 do 15 cm. Ko mlada rastlina zraste

iz zemlje, se ponovno zasuje z rahlo zemljo za 10 do 15 cm. To se ponavlja štirikrat do petkrat, dokler je izpolnjena vsa jama in se potem rastlina okopava kakor običajno.

Ker je letos že pozno, priporočajo razni listi, da se uporabi ta način z manj globokimi jamami, tako da se zasuje rastlina le dvakrat do trikrat. Polzkusi v raznih državah so pokazali, da se pri tem načinu pridelovanja krompirja doseže znatno večji pridelek. Priporočamo, da vsak kmet ali lastnik vrta napravi vsaj en tak poskus, čeprav je že pozno za sajenje krompirja.

Drobne vesti

Odstranjanje plevel. To velja za kmeta kakor vrtnarja. Če redno pleveš, odnosno okopavaš, da uničiš plevel boš imel lep pridelek, če pa plevel puščaš, se ti lahko zgodi, da ne boš imel sploh nikakega pridelka. Plevel jemlje koristnim rastlinam svetlobo in hrano, pa še vlago zraven. Razen tega se zapleveljena zemlja ne zrači in ne ogreva primerno, nudi pa taka zemlja mnogo pogojev za razvoj škodljivcev in bolezni. Odstranjuj torej plevel.

dine = lastovka; annunciare = naznanjati; passare = prebiti; l'inverno = zima; il paese = dežela; lontano = daljnji; potesse = bi mogel, bi mogla (pretekli konjunktiv glagola potere = moči); ci = nam; raccontare = pripovedovati, povedati; visto = videl (avendo visto = videvši - gerundij); la città = mesto; il villaggio = vas; il monte = gora; la valle = dolina; d'oltremare = onkraj morja; il fiore = cvetlica; la viola = vijolica; odoroso = duhteč; almeno = vsaj; in aperta campagna = na prostem (dobesedno: na odprti deželi); respirare = vdihavati; benefico = blagodejen; l'aria = zrak; primaverile = pomladen; sentire = čutiti, slišati; l'incanto = mikavnost, čar; risvegliarsi = zbujati se.

Za saditev buč je še čas. Letos ni preveč dobrega semena za boljše vrste buč, zato posadi kar navadne buče, ki so prav tako dobre za človekovo hrano kakor boljše vrste. Le bolj zelene se morajo porabiti. Buče imajo rade s hlevskim gnojem močno pognojeno zemljo. Je pa zljaj čisto zadnji čas za saditev buč.

Kunce krmi zdaj po večini z zelenjavo, med katero naj bo zmerom vsaj nekaj listov regrata in trpotca, ki dajeta prav zdravo krmo, katero imajo kunce zelo radi. Pokladaj krmo zmerom v jasi, a nikdar na tla. Z zelenjavo krmi živalce trikrat na dan in vsak dan ob istem času. Skrbni, da bodo imeli kunce v jaslih zmerom suho seno ali otavo. Mladiče, ko štejejo tri mesece, loči po spolu. Samice lahko daš po tri skupaj, a sanice moraš ločiti posamično. Ogradi si prostorček, kamor spuščaš mladiče, da se malo razgibujejo. To je zanje zelo zdravo. Poleti še posebno čisti hlevčke. Snage ni za kunce nikdar preveč.

Presajanje solate, pese, zelja in drugih sadik. Če želiš, da bo rastlina dobro uspevala, moraš sadike pravilno saditi. Gledati moraš, da dobiš sadike iz zemlje z nepoškodovanimi koreninami, da je potem pri sajenju korenina v zemlji čisto ravna in da je zemlja okoli korenine dovolj pritisnjena. Sadika ne sme biti vsajena ne preplitko, ne pregloboko.

FIELD • ZGODOVINSKI ROMAN

DVE LJUBEZNI

»Verjemite mi, gospa,« je znova izpregovorila Eliza, »da mi je v resnici do tega, kar sem vam prejle povedala.«

»Morda sem vas krivo sodila,« se je skušala opravičiti vojvodka, »a Bog sam ve, da ne bi hotela nikogar raniti tako, kakor sem bila ranjena sama. Ko si enkrat spoznal laž in prevaro, ne moreš imeti več pravo zaupanje v ljudi. Tu na Korziki, kjer korakoma srečujem svojo brezskrbno mladost, bi malone spet začela verjeti v svet, v katerem žena ljubi in je ljubljena...«

O božiču ni bilo snega, pred novim letom pa se je solnce skrilo za oblake in začelo je snežiti. Eliza je stala pri oknu svoje sobe in gledala na vrtno ograjo, ki je bila že vsa pod snegom.

»Kako lepo!« je zašepetala. »A zeblo me bo. Iti pa moram, Albert in Marija me gotovo že nestrno pričakujeta.«

Imela je prosto popoldne in obljubila je bila mladima Remejevima, da pride na večerjo. Pol leta je bil že mladi Remej Izabelin in Luizin učitelj. Sama si ga je bila izbrala, ko ji je vojvoda neprestano prigovarjal, naj si vendar vzame koga, ki bi ji pri učenju pomagal. Poznala je Alberta, ki je bil tačas brezposeln. Vedela je, da je vesten in pošten. Priporočila ga je. Remejeva sta ji bila iz srca hvaležna.

Kupila je sadja, slaščic in vina ter zložila vse to v košarico. Vsa obložena je zapustila hišo. Že je hotela stopiti na pločnik, ko je zaslišala, da jo kličejo. Naglo se je okrenila in zagledala je vojvodo, ki je hitel za njo. V roki je imel klobuk in palico.

»Čemu sami nosite vse to?« je vprašal, ko jo je dohitel, in ji brž odvzel košarico. »Zakaj nekoga ne pokličete, da bi vam pomagal?«

»O,« se je zasmejala, »vajena sem pomagati si sama!«

Pokazal je na kočijo, ki je stala pripravljena pred hišo. »Pospremim vas z vašimi darovi do cilja. Tak dan mi ne smete peš hoditi!«

Kljub njenim ugovorom jo je posadil kraj sebe v kočijo.

»Vas ne zebe, gospodična?« ga je slišala vprašati in zaslišala je sebe, vljudno ga zagotavljajoč, da ji je čisto dobro! Dobro! Kakor da bi mogla s to slabo besedo izraziti to, kar je čutila! Dobro znane ulice, po katerih sta se vozila, so se ji zdele zdaj vse nove in tuje.

»Če bo tako naprej snežilo, bomo morali zapreči sani,« je dejal vojvoda.

»Da bo še več zvončkanja za novo leto!« je odvrnila.

»Škoda, da nismo šli za praznike v Melun. Tam je zima vse lepša.«

Peljala sta se čez seinski most, zavila sta mimo notredamske cerkve.

»Bojim se, da vam ne bo predalec z menoj,« je dejala.

»Da veste, danes ne grem nikamor brez vas!«

»Preveč dobri ste z menoj.«

»Vi z menoj?« jo je zavrnil. »Dolgočasil sem se, gospodična, na smrt sem se dolgočasil. Otroci so ves dan pri dedu, gospa ima svoje obiske in v tej zimi niti ne bi hotela ven. Jaz pa bi ponorel, če bi moral ves dan presedeti v domu, ki ni moj.«

Začudeno se je ozrla vanj. Usta je imel bolešno stisnjena, košate obrvi pa so mu bile nasršene.

»Tako vendar ne mislite, gospod vojvoda,« mu je skušala prigovoriti. »Ko so vsi otroci doma, je pač razumljivo, da se vedejo, kakor da je vsa hiša njihova. Prihodnji teden bo spet vse dobro.«

»Nisem mislil otrok. Bogu hvala za srečo, ki jo prinašajo v hišo. Ali ne veste, da je to dom grofa Sebastianija, ne Praslinov? In stari grof prihaja in odhaja, kakor se mu zljubi. V Melunu je pač vse drugače!«

Utihi je. Le za trenutek se je bil predal čustvom, ki jih je sicer tako dobro skrival pred njo.

»Prav ima,« je pomislila Eliza, »v pariški palači je le gost. Potreboval je njihov denar, oni pa njegov naslov. Mlad je bil in dobro se je oženil. A kdor se ženi zavoljo denarja, ne more biti srečen. Vendar, nekoč je moralo biti pač drugače med njima. Gotovo so bili časi, ko sta se vroče ljubila. Mar niso otroci kar dokaz tega? Ob tej misli ji je val krvi zalil obraz. Zamrazilo jo je. »Glejte,« se je okrenila k njemu in pokazala puste luksemburške vrtove, »se vam ne zdi vse to kakor pravljica?«

»Zakaj se tako smejete?« je vprašal. »Gotovo mi lahko zaupate, na kaj ste pravkar mislili?«

»O, smejali bi se mi,« je odvrnila, »Vso pot si že belim glavo z vprašanjem, na kaj me spominja najina okolica. Sediva tu v kočiji, vse okoli naju pa sneg... Kje neki sem bila že to videla? No, ta trenutek sem se spomnila! Dolgo, dolgo je že tega, nekje na pisalni mizi sem nekoč videla obtež, majhno stekleno kroglo; v sredi je imela parček v zasneženi pokrajini.«

»Vem,« se je zasmel vojvoda, »moja mati je imela takšno obtež. Če si jo stresel, je naenkrat zaplesala v njej snežena burja.«

»Da,« se je potihoma smehljala Eliza. »Prav na tole sem mislila. Zdi se mi, da sediva v stekleni krogli, okoli naju pa plešejo snežinke...«

Pripeljala sta se k Remejevim. Vojvoda jo je spremil do praga.

»Ali ne bi hoteli vstopiti, gospod vojvoda?« ga je boječe povabila.

Odkimal je: »Še neko pot imam. Pozdravite jih in izpraznite kakšno čašo tudi na moje zdravje!«

»Ne bom pozabila. In srečno novo leto, gospod vojvoda!«

»Tudi vam srečno, gospodična. Ko se bova spet videla, bo že leto 1843.«

Ni čutila nog, ko je hitela po stopnicah v drugo nadstropje. Kakor v sanjah ji je minila ta ura vožnje z vojvodo.

Ko se je okoli polnoči vrnila domov, ji je vojvodov služabnik prinesel majhen zavojček. Presenečena je odvila papir in našla v njem škatlico, v njej pa — obtež iz čistega stekla z mozičkom v sredini. Stresla ga je, in okoli mozička so zaplesale snežinke.

Položila je darilo na mizo in stopila k oknu. Zaman bi iskala v škatlici listek; vedela je, da ga ne bi našla...

7.

Pomlad je skoraj neopazno prešla v poletje. V sobah Praslinovega poletnega dvorca so opojno duhtele rože. Troje starejših hčera se je bilo vrnilo iz samostana. Prišla sta tudi oba fanti z učiteljem. Eliza je bila vesela, da je ostala vojvodka v Parizu. Vojvoda je prihajal nepričakovano zdaj za kak dan, zdaj za kak teden, in vselej je prinesel s seboj neko praznično vznemirjenost.

Od noveletne vožnje Eliza skoraj nikoli ni bila z njim sama. Jedel je z otroki in pogosto je zahajal v učilnico. A bil je zamišljen in je le redkokdaj izpregovoril o čem drugem kakor o otrokih. Ko se je velik in lep pojavil v učilnici, je spreletela Eliza lahna vznemirjenost. Njegov glasni smeh in njegov tihi usmeh sta skrivala v sebi poseben čar. Vse bolj si je Eliza želela njegovih nasvetov in navodil. Dolgo ni hotela priznati, da se je v nji kaj izpremenilo. Vse življenje je bila tako ponosna na svojo samostojnost. Kaj se je zdaj zgodilo z njo? Čemu je prisluškovala neprestano, kdaj bo doživel na hodniku moški koraki in zvonki moški glas, ki bo izgovarjal njeno ime?

»Moj dragi sin vas visoko ceni, gospodična,« ji je pogosto pravila stara vojvodka, njegova mati, ki je bila prišla na obisk.

Visoko ceni... To je bilo pač največ, kar si je kot vzgojiteljica smela želeli. »Kaj hočeš še, neumnica?« se je spraševala.

Ves mesec junij je bil v hiši mir. Tudi ko je prišla vojvodka, je bila videti veliko bolj mirna ter ljubezniva do otrok.

»Nemara se je vendarle sprijaznila z menoj,« je mislila Eliza, »nemara so se zboljšali odnosi med njo in vojvodo.« A bila je to le kratkotrajna nada; kmalu se je začela hiša stresati od preprirov. Nekega jutra je vojvodka vstala izza mize in se ni hotela več vrniti. Ko je popoldne povedla Eliza oba mlajša otroka k materi v salon, jo je našla vso objokano na divanu. Tako strastno je objela Jurčka, da se ji je otrok siloma iztrgal iz rok in se skrnil gospodični za krilo. Ko je Berta ubogljivo podala materi šopek gozdnih cvetic, se je vojvodka po sili nasmehnila in jo vzela za roko.

»Si mi jih sama natrgala, Bertica?« je vprašala.

»Gospodična mi je pomagala. Gospodična zna delati lepše šopke kakor naš vrtnar, kaj ne, mama?«

Vojvodka je malomarno odložila šopek in ko sta otroka čez pol ure odhajala, so rože že venele, ker niso imele dovolj vode.

»Zakaj vas mama nima rada, gospodična?« — je naglo vprašala Berta, ko so stopali v učilnico.

»To se ti le zdi,« jo je skušala zavrnila. »Mama je pogosto bolna in trudna, pa ne more biti zmerom tako dobre volje kakor drugi ljudje.«

»Jaz pa vas imam rad, če sem zdrav ali bolan,« je trdil Jurček. »Če sem bolan, vas imam še rajši.«

»Bolje je, če ste tu samo vi in papa,« je izjavila Berta. »Škoda, da hoče tudi mama na božjo pot v Melun!«

Bližal se praznik svetega Ambroža, ki je bil farni patron v Melunu. Ta dan se je vršilo v cerkvi žegnanje. Letos bi se ga morala prvič udeležiti Berta in Jurček.

Vojvoda je sklenil, da pojaše s starejšima sinovoma naprej do cerkve in ostali se v kočijah pripeljejo za njimi.

Eliza je bila zadovoljna sama s seboj, ki si je pred ogledalom zavezovala trakove klobuka. Venec zelenih listov na klobuku je dajal njenim očem zelen lesk. Njena siva krinolina sicer ni imela tako širokih obročev, kakor je zahtevala stroga moda, a Eliza ni hotela izgledati preveč po modi, saj je kot vzgojiteljica že tako zavzemala preveč mesta v hiši.

Dekleta so bila v svojih svetlih svilenih oblekah podobne metuljem, Jurček pa se je ves lesketal v svojih novih hlačah in suknjiču.

»Še nekaj, otročki,« jim je rekla, ko so šli po stopnicah na dvorišče, »v kočijah morate sedeti tako, kakor bo hotela mamica. Nobe-nega ugovora! Ste razumeli?«

»Da, prosim,« se je oglašil poslušni zbor.

Kočiji sta že čakali; ura je bila enajst, vreme soparno. Eliza je odprla svoj solnčnik, da je stal Jurček v senci. Bala se je, da mu ne bi dolga vožnja po vročini in prahu ter razburjenje pri žegnanju škodovalo. Dolgo so čakali, preden se je pojavila mogočna, v vijoličasto svilo oblečena postava vojvodke. Postala je pred odprto kočijo in namrščila obrvi.

»O gospodična, nisem vedela, da greste z nami. Morda niti ne veste, da je to cerkvena slovesnost!«

Eliza je takoj razumela, da ima vojvodka zopet svoj slab dan. Biti bo morala torej kar se da obzirna.

»Oprostite, gospa,« je odgovorila mirno, »mislim, da moram z otroci v drugi kočiji. Med mašo vas lahko počakam pri konjih.«

»Nesmisel,« vojvodka je zamahnila z roko, »pa sedite, če že hočete nepovabljeni z nami!« S kočijaževu pomočjo je sedla ter se začela ozirati po otrocih.

»Jurček,« je klicala, »na prvem sedežu boš imel dovolj prostora, a pazi, da mi ne pohodiš krila! Berta, Luiza in Marija, ve greste v drugem vozu.«

Jurček se je oprijel Elize, a mati ga je strogo pogledala in pokazala na ozki sedež pred seboj.

»Gospa,« — Eliza je stopila k vojvodki — »dovolite, slabo mu bo, če bo sedel proti vožnji. Veste, kako slab želodec ima, in v tej vročini...«

(Dalje)

NEKAJ ZA MLADINO

Kadar je družin
složna...

Mati je dala hčerki grozd. Deklica ga je vzela in pomislila, kako bi ga bil brat vesel, pa mu ga je dala.

Brat pa si je rekel: »Oče trdo dela, truden bo, dajmo mu ta grozd, da ga bo osvežil.«

Oče je grozd vzel. Ko pa je zagledal svojo ženo, je stopil k njej in ji ga ponudil.

Tako se je grozd vrnil v roke tiste, ki ga je prva dala, in mati se je zahvalila nebu za edinstvo, ki družijo vse člane družine.

Maček v zajčji obleki

Ko sem bil še majhen dečko, sem bil nekoč na obisku pri stricu Matevžu v Bregu. Matevž je bil že hudo star in je že lezel v dve gubi. Sedel je pred svojo bajto s podolgovato pipico v ustih in krivo palico poleg sebe. Otroci smo ga imeli radi, ker nam je pripovedoval lepe pripovedke. Bog mu daj dobro stricu Matevžu, ki ga že dolgo ni več med živimi.

»Vidiš, fantiček,« je pripovedoval takrat Matevž, »na hribčku Trbincu je stal nekdanji grad. V tem gradu so imeli grajskega lovca Avgusta, ki je posebno rad lovil zajce. Gori za Mirno v gradu Rojah, ki je tudi že v razvalinah, pa so imeli lovca Boštjana. Ta je hodil na lov vsak dan ob zori, ko je lovec Avgust iz gradu na Trbincu še najlepše spal. Avgust je lovil navadno popoldne, ko je bil lovec Boštjan iz Roj že vso divjačino prepodil in nekaj postrelil. Tako je lovec Avgust taval sem in tja po lovišču in ni skoro nikdar ničesar ulovil.

Jezen je Avgust nekega dne sklenil, da jo bo lovcu Boštjanu pošteno zagodel.

Nekega večera je Avgust v domačem gradu ujel mačko in jo lepo oblekel v zajčjo kožo. Zjutraj, ko je solnce vrglo prve žarke čez gore, je že nesel lovec Avgust tega čudnega zajca pod pazduho gor v gozd Blatnik, kjer je navadno hodil mimo Boštjanu na lov. V tem gozdu je Avgust mačka izpustil.

Kmetu jo je primahal Boštjan ves zamišljen s puško v rokah in se oziral na desno in levo. Zdajci je zagledal na gozdni trati zajca, ki je davil miško. Kaj pa je to? Začuden je stopil bliže, da si tega čudovitega zajca natančno ogleda.

V tistem trenutku pa ga je zagledal tudi čudni zajec, zlasti ko mu je pritekel nasproti lovčev psiček Muki. Z miško v gobcu je skočil zajec

ZA UGANKARJE?

Križanka

Vodoravno: 1. Tri sestre, ki so po poganški veri naših pradedov določale usodo novorojenčcem. 7. Domneva, ki jo je treba dokazati (tuga beseda), odnosno sporna trditev. 8. Majhna odprtina v poslopju. 9. Turški gospodje. 10. Oznaka za zvezo Italije, Nemčije in Japonske. 12. Velika reka v Nemčiji (narobe). 13. Goveji

na najbližje drevo. To je debelo gledal Boštjan: zajec se je vsedel v rogovo pod vrhom drevesa, začel pošastno gledati lovca z grdimi mačji očmi in neumljeno mijavkati in vekati.

Saj to je sam bognasvaruj, ki se je spremenil v zajca, si je mislil lovec Boštjan in jo prestrašen s težkimi koraki mahnil domov. Od tistihmal je Boštjan lov sploh opustil, da se ne bi več srečal z vragom.

Tako se je Avgust znebil loveškega tekmeča.

Ludvik.

Rešitev računskih nalog

V prvem računskem kvadratu moraš številke razporediti takole, da pri seštevanju dobiš v vseh smereh znesek 18:

5	10	3
4	6	8
9	2	7

Na najdenem kamnu pa morajo biti tele številke, da dobiš pri seštevanju v vseh smereh znesek po 81:

30	33	18
15	27	39
36	21	24

samec. 14. Osební zaimek. 15. Vranji glas. 16. Slabo jé, če ga ni v glavi. 17. Iz krompirjevega očesa požene (beseda se rabi zlasti na Stajerskem). 19. Prvi črki priimka in krstnega imena znanega slovenskega pesnika-duhovnika iz dobe pred prvo svetovno vojno. 20. Oster opomin. 21. Če se urežeš, jo imaš. 22. Vodna ptica; tudi neka slovenska pesnica si prideva to ime. 23. Del roke.

Navpično: 1. Polk s tujo besedo. 2. Neširok s pravo besedo. 3. Jaz v srbohrvaščini. 4. Italijanski spolnik. 5. Kovina. 6. Trdna volja, sila. 7. Svet, nedotakljiv pri Polinezijskih. 10. Poznajo jo le prosvetljeni narodi. 11. Krstno ime starejšega slovenskega pesnika, umrlega že pred leti. 17. Deklica v srbohrvaščini. 18. Rumunsko mesto ob Marošu.

Stopnice

1.	p	e	.	.	.
2.	.	p	e	.	.
3.	.	.	p	e	.
4.	.	.	.	p	e

1. Poganski bog bliska in groma, kakor so ga častili naši pradedi. 2. Material za zidanje (ednina). 3. Tiho govorjenje. 4. Priprava, s katero predelujejo proso v kašo.

Posetnica

Lav Gorec

Kot

V tem gospodu se skriva ime slovenskega ličnega pesnika, Ugani, katerega.

Številčnica

1 — 2 — 1 — 3 — 4 — 5 — 6 — 7 — 3 — 8 — 9 — 3 — 5 — 10 — 11 — 2 — 11 — 10 — 2 — 1 — 3 — 7 — 3 — 8 — 5 — 9 — 2 — 11

Ključ:

8 — 3 — 11 — 2 — 4 = učenec z drugo besedo
9 — 6 — 4 — 2 — 10 = morskí ropar
5 — 4 — 2 — 1 — 2 = ptica, ki se nemarno dere
7 — 3 — 4 — 7 — 2 = boj z drugo besedo
1 — 3 — 8 — 2 — 10 = koroški skladatelj slov. rodu
Vsaka številka pomeni neko črko. Če rešiš ključ, dobiš vse črke in jih zgoraj vstaviš, da dobiš znan pogovor.

Rešitve ugank iz št. 22. Križanka: vodoravno: 1. Bramaputra, 9. Zibika, 10. rob, 12. re, 13. Tit, 15. okupatorji, 18. ka+Hela, 19. Apatin, 20. je, 22. imam, 23. up, 24. eter, 25. puma; navpično: 1. Borovlje, 2. azbuka, 3. mi, 4. Abraham, 5. pieteta, 6. uk, 7. Tatran, 8. antilopa, 11. ok(ko), 14. lj (ji), 16. papir, 17. Olimp, 21. et, 23. um. — Posetnica: kmetijski strokovnjak. — Skrit pogovor: duhan, Nemec, slama, Emona, ideja, umita, rabin, torej, božič; pogovor se glasi: Danes meni, jutri tebi. — Stopnice: 1. Radgona, 2. uradnik, 3. paradiz, 4. nagrada, 5. Beograd. — Čarobnik kvadrat 1. stor, 2. teta, 3. otok, 4. Raka.

Po Steubnu:

RDEČI VIHAR

Povest iz prve indijanske vojne za Ohajo

»Mirko, ne veš, kaj govoriš! Premisli vendar: nihče ti ne bo pomagal, če nočeš ti pomagati nam!«

»Ne potrebujem vaše pomoči. Želim pa tudi vam, da ne bi moje pomoči potrebovali.«

Bridko razočaran se je zdajci odpravil še Konrad. Ženi sta mu sledili z otrokoma. Samo stari Bun, pretkani stezosledec, se še vedno ni ganil.

»No, kaj pravite vi, polkovnik? Ali nimate tudi vi kakšnega blagoslova zame? Da me oni mladi Virginec Simon Butler preklinja, se ne čudim.«

»A da vas zapušča vaš lastni svak, to je nerodno, kaj ne?« zdajci vendar vpraša lokavi Dane Bun, strese glavo in se vzdigne.

»Vi ste na vražji poti svetloasec. Razumem vas. Rdečkožci so vam storili marsikaj dobrega, pa nočete biti slabši od njih.«

Dane Bun dalj časa molči. Potem nekam zaskrbnjeno skomigne z rameni:

»Blagor mu, komur ni treba prelivati kri. Tudi moja naloga bi bila, da varujem mir, toda belo spada k belemu, rdeče k rdečemu, bi dejal. Ni mi v krvi, da bi mirno posedeval, če vdira sila v kolibe mojih rojakov.«

Skrbno je stari stezosledec preizkusil puško, ali je nabasana, svojo dolgo puško, po kateri so ga Indijanci imenovali. Že je hotel odditi, pa je še enkrat zamišljen postal. Lahno priprtih oči je pogledal na severozapad proti nebu:

»Kmalu bodo goreče hiše belcev ožarjale nebo, bi dejal, kajti vlada ne popusti. In glavar Kornstalk, kakor vidite, navzlic vsemu ne računa več s tem, da bi mogel ohraniti mir. Sicer vam ne

bi bil poslal mirovnega pasu. To bo nevshečno poletje, bi dejal. Svetoval bi vam, da se umaknete na indijanska tla, kajti Virginci vam ne bodo privoščili mirnega življenja. Ali veste, kdo so Mičimalsa? Tako imenujejo Indijanci belokožce, ki nosijo dolge nože. In Mičimalsa so v svoji srdčnosti hujši od rdečkožcev. Dobro pretehtajte moj nasvet, svetloasec. Bilo bi nerodno, če bi vam Indijanci prizanašali, belci pa bi vas položili v zemljo. Odkrito rečeno, bojim se za vas, Mirko. Vrl mož ste, toda jaz se bojim, da se ne bo ta reč slabo končala. Zelo se bojim, bi dejal. Verjemite, Dane Bun pozna ljudi. Ubogajte me, odpravite se odtod.«

Dane Bun je ob poslednjih besedah silno krepko stisnil Mirku desnico, potem se je tudi on odpravil na svojo pot. In ko je šel, je govoril sam s seboj in je ponovno majal z glavo. Ko je prispel do gozda, se je še enkrat ozrl, gledal je dalje časa, kakor da si hoče mirno sliko z jase natančneje vtisniti v sponin. Potem je izginil med drevesi.

Tako je ostal Mirko s svojo ženo in bolnim sinčkom.

Večer se je nagibal čez vršičke dreves. Lahen veter je upogibal visoko travo, na sinjem nebu se je zablestela večernica. Živina v ogradi je mukala. Tiras, zvesti varuh, je položil glavo na Mirkova kolena, kakor hitro se je Mirko spet je Tiras gledal v gospodarja. Po kratkem odmoru vsedel na klop pred hišo. Zvestih, razumnih oči se je Mirko spet dvignil, da gre opravljati delo, katero je bil ta dan toliko zanemaril.

Lepega dopoldne — kakršna dobra dva tedna po teh dogodkih — je stal Mirko pri svojih konjih.

Resno je pogledoval proti svoji domačiji, bil je ves zamišljen. Ali naj bi res sledil nasvetu starega stezosledca in se preselil na indijanska tla? Dane Bun je bil izkušen možak, star in pretkan, poznal je ljudi in je prav gotovo menil resno,

ko je njemu svetloascu, dajal nasvete. O tem ni dvoma, da je Dane Bun mislil pošteno.

Toda Mirko je bil vrl kmet, ne pa kakor oni virginski graničarji, ki so se bolj zabavali z lovom in nastavliali pasti, kakor se pečali s kmetovanjem. Tem je bilo lahko zapustiti zemljo, kakor hitro so čuli, da je tam in tam še nekaj divjačine, še nekaj bivolov in bobrov, še kopica kožuhovine.

Mirko pa je bil kmet, prirasel k zemlji. Ogle doval je svojo skromno domačijo, preprosto kolibo, kakršno znajo graničarji postaviti v treh, štirih dneh. Saj to je preprosto postaviti. Ravno obsekana debela so enako dolga in v kraju zarezana drugo na drugo. Komur je do varnosti, lahko še primerno zavaruje kolibo. Ko je dovolj teh debel nagrmađeno na vseh štirih straneh, je treba namestiti streho. Navadno je streha ravna in na njo naložiš še debelo plast ilovice ali druge zemlje. Špranje zamašiš z mahom in ilovico, znotraj pa zavesiš z bivoljimi in medvedjimi kožami, da ni prepiha. Tudi pohištvo so si graničarji in prvi kmetovalci napravili sami. Takšna preprosta oprava je bila s hišo vred kaj hitro gotova.

Vse te domačije naseljencev v Ameriki so bile silno skromne. Na vsak način je bilo v »dolgi hiši« Irokezov in prostornih kolibah severnih Indijancev več udobnosti kakor v teh kolibah belcev, kakor so se takrat po angleško imenovali graničarske hišice.

Mirku do hišice same ni bilo dosti. Njo je bilo, kakor rečeno, lahko podreti in znova postaviti; tudi takšno jaso je bilo lahko najti, toda on je pač imel pravo kmečko kri v sebi, rad je ostal na svojem, vsej njegovi naravi je bilo zoprnno potepanje. Navezan je bil na grudo. Takšni ljudje, kakor večni popotnik Dane Bun, so mu sicer lahko bili prikupni in jih je cenil, toda nikoli jim ne bi sledil. Ljubil je snago in red. Bil je ponosen na uspehe svojega rednega dela. Morda je bil to vzrok, da sta bila Logan in Te-

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Kuhana solata. Očisti solato (najbolje takšno z dolgimi listi), nato vsak list prereži po dolgem in počez, operi v mrzli vodi, skuhaj v slanem vrelem krompirju, kuhano stresni na rešetko in vlij nanjo malo mrzle vode. Zatem napravi prežganje kakor za špinačo, zalij z juho in soli. Ko se malo pokuha, rahlo primešaj olato, da ostane cela, in nekoliko popopraj. Okusnejša je taka solata, če ji primešaj naposled nekoliko zelenega, v sirovem maslu praženega ali kuhanega graha in pustiš še malo prevreti.

Mesečne redkvice se lahko priredijo kakor kolerabe. Glavice kuhaš zase, mlado zelenje pa zase. Potem napraviš prežganje iz masla, sesekljane čebule, zelenega peteršilja in pičle žlice moke, za liješ s krompirjevo ali kostno juho in streses v prežganje na listke zrezano redkev in njene sesekljane liste. Naposled osoliš in popopraš.

Mesečna redkvice kot špinača. Mesečne redkvice dobro operi in skuhaj z listjem vred. Nato sesekljaj kakor špinačo in jo kakor špinačo pripravi. Mnogim okus tako pripravljene mesečne redkvice bolj prija kakor okus prave špinače.

Listje mesečne redkvice je samo dobro za špinačo. Če nimaš špinače, pa imaš listje mesečne redkvice, vzemi to, skuhaj in pripravi kakor špinačo. Prav dobra pa je jed, če vzameš pol špinače in pol redkvice ga "stja".

Cerene rezine z marmelado. Napravi testo iz pol kilograma enotne moke, enega jajca, 10 dekagramov sirovega masla, malo sladkorja, malo soli, poldruga pecilnega praška in mleka, kolikor je potrebno, da ni testo pretirno. Testo razdeli na dva enaka dela in zvaljaj. Prvi del položiš na pomazano pekačo in namažeš z marmelado, toda ne predebalo. Drugo polovico prav tako zvaljaš in pokriješ z njo prvi kos. Pečeš kake pol ure, pečeno pa zrežeš na rezine, široke za prst.

Korenjev narastek. Vzemi mlado korenje in ga skuhaj do mehkega v slanem krompirju. Kuhano korenje pretlači skozi sito in mu dodaj še malo soli, malo muškatanega oreha, nekaj žlic dobrega mesnega soka in dva rumenjaka. Posebej stoli iz obeh beljakov trd sneg in ga previdno vmešaj med ostalo zmes. Vse skupaj daš v namazan kalup in pečeš v vroči pečici približno četrto ure.

S šalotkami se da napraviti dobra omaka. Več debelejših šalotk olup in vsako prereži na štiri koščke. Med njih zalij le toliko, da jih voda pokrije, dodaj lovorjev list in pusti vreti četrto ure. Medtem napravi prežganje. Ko prežganje zarumeni, deni vanj čebule in kuhaj še četrto ure. H

koncu okisaj z limonovim sokom (ali pa s kisom). K omaki daš pražen riž ali pražen krompir ali pa zabeljene makarone.

Kunče meso postane okusnejše, če ga zaviješ za nekaj časa v prt, namočen v kis. Na ta način postane meso bolj mehko. Najboljše pa je, če leži kunče meso po zakolu dva dneva na hladnem, preden pride v kuhinjo v končno uporabo. Voljno je kunče meso tudi tik po zakolu. Če ga gospodinja porabi takoj po zakolu, ko ima še naravno telesno toplino, je tudi dobro. Najslabše je kunče meso, ko izgubi naravno toplino in otrpne zaradi mlečne kisline. Mrtvaška otrplost se imenuje to stanje. Čez čas, ko to stanje mine, je meso mehko in dobro.

Pečene vrane niso slabše od piščancev. V drugi polovici maja in še prve dni junija nudijo odlično pečenko mladici iz vranjih gnezd. Njih meso ni nič slabše od mesa piščancev, zlasti če jim potegneš z mesa nekoliko grenko kožo. Tudi v obari so dobre. Juha od njihovega mesa je močna. Vranje gnezdo ni težavno najti. Tudi ni navadno tako visoko, da bi ne mogel splezati do njega. S tem, da pobereš z gnezda mladice, si ne pomagamo le v kuhinji, temveč tudi zatiramo vrane, ki so poljske škodljivke. Stare vrane so užilne le, če jim dobro iztrebimo notranjost. Zlasti jim moramo odstraniti jetra in žolč. Seveda je stara vrana trša od mlade.

Koristni nasveti

Najcenejše čiščenje oken. Če hočeš očistiti okna, vzemi stare časopise in z njimi umivaj in suši okna, dokler niso čista.

Čiščenje koral. Odrgni jih prvi s platneno krpo, ki si jo prej namočila v milnici. Zatem jih odrgni s kožo. Na ta način bodo koralke spet svetle.

Domači zdravnik

Za slabotne ljudi je prepil zelo škodljiv. Prepil navadno pripisujejo vse preveč zla, vendar pa je resnica, da je zelo škodljiv prepil, ki povzroča večje toplotne razlike, kar se zgodi v primeru, da se človek v zaprtem prostoru sicer potni, na določen del telesa pa piha mrzel zrak. Pred vsem naj se prepil izogibljuje slabotni in občutljivejši ljudje, ki se radi prehladijo. Hud prepil pa tudi utrjenim ljudem ne koristi, ker tudi utrjen človek, če pride v prepil, lahko zboli.

Zadnji lovčev strel

Nekega dne sem bil na lovu... Nedolžen srnjak je veselo skakal po jasi sredi gozda. Zdaj pa zdaj se je pokazal iznad resja in zastrigel z ušesi, si drgnil rogove, vohal v zrak in mulil mlado travo, vesel in brezskrben v svoji samotni.

Moj pes mu je bil na sledu, puško sem imel pod roko. Dobil sem srnjaka na muho. Sicer me je v dušo zbadlo in se mi skoraj ni dalo, da bi z enim mahom uničil to življenje, to veselje, to nedolžnost bitja, ki mi ni še nikoli ničesar žalega storilo. Toda navada je zmagala nad prirodo, ki sovraži ubijanje. Strel je počil. Srnjak se je zvalil, krogla mu je zdrobila pleče in od bolečine je žival skakala po travi, ki se je pordečila od njegove krvi.

Razkadiło se je in ko sem prišel bliže, sem prebledel in vztrepetal nad svojim zločinom. Uboja ljubka žival še ni bila mrtva. Glavo je zleknila na travo in me pogledala. V njenih očeh so blestele solze. Nikdar ne pozabim tega pogleda; kakor bi mi bila bolečina in nenadejana smrt podelili človeško globino čustva...

Ta pogled mi je razločno govoril o presunljivem očitku te nezasužene krutosti: »Kdo si? Nikdar ti nisem ničesar zlega storil. Morda bi

te ljubil. Zakaj me ubijaš? Zakaj si mi vzel moj delež neba, solnca, zraka, veselja, mladosti, življenja? Kaj bo z mojo materjo, mojimi brati, mojo družico, mojimi mladici, ki me čakajo v gošči in bodo našli le še šope moje dlake, ki jo je raznesel strel, in te kaplje krvi na resju?«

Tako mi je govoril pogled ranjenega srnjaka. Razumel sem ga in obtoževal sem se: »Končaj me!« se mi je zdelo, da so hotele še reči te žalostne oči in drget njegovega telesa. Zelen sem, da bi ga bil mogel ozdraviti; vse bi bil dal za to, toda vzdignil sem puško, tokrat iz usmiljenja, obrnil sem se proč in z drugim strelom končal njegovo trpljenje. Potem sem s trudom vrgl puško daleč proč. Takrat, priznam sem se zjokal. Celo psa je ganilo, kakor se mi je zdelo; ni vohal po krvi, ne z gobcem silil k truplu, zažestno je legel k mojim nogam. Oba sva bila tiha, kakor bi bila žalovala za ubogim bitjem...

Takrat sem se za zmerom odrekel sirovi zabavi ubijanja, okrutnemu samosilstvu lovca, ki brez potrebe, brez pravice, brez usmiljenja jemlje bitjem življenje, ne da bi ga jim mogel vrniti... Od tistega dne nisem več ubijal.

Lamartine

kumze tako navezana na Mirka, kajti njima niso bile lastne njegove kmečke vrline. Onadva sta pač bila lovca, popotnika, ki sta kraljevsko ponosno prezirala vsako delo in sta vsak telesni napor, kolikor ni šlo za lov ali za ribolov, prepuščala ženskam ali belokožcem. In razlikovala sta se morda samo v tem od svojih rojakov, da sta oba slutila: velikansko veselje belih del utege biti pogubno za Indijance. Pri Mirku sta našla vse, česar sama nista imela. Njegova navezanost na obdelano zemljo je bila obema Indijancema čisto nerazumljiva. Pogosto sta zatopljena v misli sedela cele ure na robu gozda in sta Mirka opazovala pri delu, preden sta se pojavila.

Mirko se ni mogel k ničemu odločiti. Indijancev se mu ni bilo bati, toda brž ko se bo med Virginci razvedelo, da mu rdeči prizanašajo, medtem ko vse druge belce ubijajo, bo nezaupanja dovolj. Če se že brani boriti se proti šavanom, je lahko prepričan, da ga bojo beli ljudje z dolgimi noži — Mečimalsa — smatrali za izdajalca.

Da je grozila indijanska vojna, o tem ni nihče več dvomil. Mirko se je bridko nasmehnil: morda bo res najbolje, da se umakne k rdečim »divjakom«. Tam ga gotovo ne bodo silili prelivati človeško kri. Tam so vsakogar, ki se ni hotel boriti, vsaj pustili v miru. Res da so ga morda zasmejovali, toda nikogar niso silili, da bi segel po orožju. Indijanci Severne Amerike niso nikdar poznali bojne obveznosti. Vsakdo, ki je hotel v boj, je to storil prostovoljno.

Ko je Mirko tako razmišljal, kako naj se odloči, se je vrnil njegov brat Hinek, ki se je mudil v naselbini ob Modri reki. Prinesel je razburljive novice. Mirko je zdaj izvedel, zakaj grozijo Leni Lenape: konj nekega virginškega graničarja se je zatekel v deželo Lenapov. Ti so ga ujeli in so po naredbi svojega glavarja Bukongahelas odposlali tri vojščake, da vrnejo konja pravemu lastniku. Ko pa je graničar uzrl konja obrzdanega v rokah treh Indijancev, je planil v svojo kolibo, nabli obe puški, počakal,

da so se Indijanci približali, nato pa je dva izmed njih brez vsakega svarila: na mestu ustrelil. Tretji Indijanec je pustil konja in pobegnil v gozd, preden je beli sirovež znova mogel nabiti puško.

Poglar Bukongahelas je odločno zahteval, da bodi morilec kaznovan. Res so norilci spravili v zapor, toda pri zaslišanju je sirovi graničar trdil, da so ga Indijanci nameravali napasti. Bukongahelas je odločno izjavil in vsi iz plemena Lenape so vedeli, da je govoril resnico. Indijanski vojščaki so bili namenom odposlani brez orožja, da ne bi prišlo do spopada. Vlada pa se ni upala kaznovati divjaškega graničarja, kajti to bi utegnilo povzročiti vstajo Virgincev — kaj je tem bilo mar za dva rdečkožca! To sta vendar bila pogana! In tako je bil morilec spet izpuščen iz zapore. Posledica je bila, da je poglar Bukongahelas ponoči v megli napadel dve kolibi ob meji in dal pobiti vse prebivalce. Vojna se je torej že začela...

Hinek je vedel povedati še več: stotnik Konoli je že pred dvema tednoma pismeno razglasil naokrog, da je vojna z Indijanci neogibna in da rdečkožcem ni treba prizanašati, kjer koli jih belci najdejo.

»Mirko, to je voda na mlin onih z dolgimi noži! Doselej že tako niso poznali milosti nasproti obenemu Indijancu. Zdaj imajo pismeno dovoljenje od samega oficirja, da lahko morijo, kolikor hočejo. Tako tudi pojmujejo pismo stotnika Konolija in se pripravljajo za moritev. Stotnik Kresad, ki je že zbral četo prostovoljcev, je na mestu ustrelil dva Delavara, ko sta šla iz Pitsburga, kjer sta prodajala kozuhovino. Ista četa je pretekli teden ulovila šest lovcev iz plemena Leni Lenape. Tudi te so postrelili, le eden je utekel. Indijanska šestorica se je seveda obupno branila in štirje belci ne bodo mogli nikoli več streljati Indijancev...

»Božja milost naj se razprostre nad kolibe gra-

ničarjev, Hinek! Poglar Bukongahelas si bo strašno obremenil svojo vest.«

»Dane Bun meni, da je stotnik Konoli tako storil, ker bi rad Virgince spravil na druge misli. Če bi se ne tepli z Indijanci, bi lahi postali komu drugemu nevarni.«

»Že mogoče, Hinek, že mogoče! In tako morajo torej Indijanci krvaveti, da ne bi Virginci iznašali svojega divjaštva nad belokožci! No, zdaj pa tudi Kornstalk ne bo več dolgo čakal!«

Ze dalje časa se je kmetom dozdevalo, kakor da se približujejo glasovi od soverovzhoda. Zdaj ni bilo več dvoma. Mirko je zaslišal trušč in hrum, sirovo hohotanje, da, čul je globoko graničarsko pesem — pevec je moral biti pijan. Namesto da bi ga drugi spravili k molku, so se mu še krohotali, pri tem pa je lahko za vsakim večjim debelom prežal rdečepolt vohun...

»Tu nekaj ne more biti v redu,« je mrko dejal »svetlolasec« Mirko in je pri tem vestno pogledal, ali je puška nabita.

»Mirko, jaz vsega tega ne morem tako opazovati kakor ti,« mu odgovori njegov mlajši razburjeni brat. »Pomislil: Konoli naj nas brani pred Indijanci, a kakšno je tisto povelje! Belci bodo zdaj ustrelili vsakega Indijanca, ki jim prekriza pot, prav tako, kakor je Kresap to že počenjal. Takšna smrt lahko zdaj dohiti tudi Tekumzeja, da, tudi Logana. Mar je drhali kaj sveto? Še hvalili se bodo, da opravljajo dobro delo, če streljajo Indijance kakor zajce — saj jih poznajo! V mestih tam za gorovjem na vzhodu je morda še kaj poštenjakov, saj jih je nekaj vendar moralo biti, sicer ne bi tatovi, roparji, morilci bežali pred njimi semkaj v samoto iskat zavetja. Kdo naj jih tukaj najde? Kdo naj jim sodi? Ti zločinci pa lahko tu počenjaajo, kar jih je volja.«

Mirkov brat si je oddahnil, potem je nadaljeval:

(Dalje),

„Moža ji je treba, moža...”

Blatnikova Neža je že več tednov ležala. »Zaradi strtega srca,« so govorili ljudje. Njen oče je bil neizprosni in ni maral niti slišati o ljubezni. Bolezen njegove hčere pa ga je vendarle potrla, saj je bila njegov edini otrok in še dobra delavka po vrhu. Niti preizkušena padarjeva zdravila niso nič pomagala.

Ko se je Blatnik neke nedelje vračal iz cerkve, sta govorila o tem in onem, naposled pa je mladenič vprašal kmeta, zakaj je tako potrta. In Blatnik mu je povedal, kako mu hči leži že več tednov bolna v postelji in nihče prav ne ve, kaj ji je.

»Kaj ni nikake pomoči?« je vprašal mladenič. Kmet je skomignil z ramami. »Saj smo že vse poskusili.«

»Tako mlado dekle ne sme umreti! Poznam nekoga doktorja, za katerim vsi ljudje drve. On zdravi iz same ljubezni do bližnjega. Po zunanjsčini je kakor kak svetnik z dolgo brado in velikimi očmi. Ta bi jo ozdravil, vam rečem. Kaj niste še nikoli čuli o doktorju Dobriču, ki mu pravijo čudodelni doktor?«

»Tega moram dobiti!« je menil Blatnik. Da ga ne bo nič stalo, mu je bila razen upanja, da bo nemara hčer le pozdravil, tudi nemajhna tolažba.

Mladenič se mu je takoj ponudil. »Jaz grem domov in bom med potjo povprašal, kje bi ga dobil. V vaši poznam gostilničarja, ki bi mi vedel povedati, kje zdaj hodi ta doktor. Dotlej pa boste morali že kako potrpeti!« S temi besedami se je poslovil.

Blatnik je prišel nekam dobre volje domov, kjer ga je v postelji čakala njegova hči z belim obrazom in žalostnimi očmi.

Drugi večer po tistem srečanju so se odprla vrata. Na pragu je stal visok mož z dolgo brado in črnim plaščem.

»Ali je pri vas neko dekle bolno?« je vprašal.

Kmet je priklimal in odvedel čudodelnega doktorja v sobo k bolnici. Ugajalo mu je, da govori doktor tako po domače in ne tako učeno in zavito kakor zdravniki iz mesta. Čudodelni doktor je pristopil k Nežini postelji, visoko privzdignil gorečo svečo, ki mu jo je ponudil kmet, si dekle, ki je trudno ležala, natanko ogledal, postavil nato svečnik na pručico in potipal bolnici žilo. Potlej se je sklonil in pritisnil uho na glasno utripajoče dekletovo srce.

»Zakašljaj!«
Neža je pokorno zakašljala.

»Je že dobro.«

Doktor se je nato zamišljen vrnil v glavno sobo. Blatnik je zaprl vrata za njim in ga pogledal s plaho vprašujočimi očmi.

»Moža ji je treba, moža!« je rekel čudodelni zdravnik.

Ves osupel je kmet zazijal. »Kakšna bolezen pa je spet to, da jo je treba zdraviti z zakonom?« Prav nič se mu ni dalo, da bi zeta jemal v hišo. Takle mlad vetrnjak človeka le prehitro izrine v izgovorjeni kot. »Kaj drugače dekle res ne more ozdraveti?« je neverjetno vprašal.

Doktor je bil očitno človek redkih besed. Z bolnimi ljudmi je govoril mehko in ljubeznivo, z zdravimi in zraven še trdosrčnimi možmi pa je znal biti trd. Strogo in kratko je ponovil:

»Dekle potrebuje moža, sem rekel!« Nato pa je zaprl vrata za seboj.

Blatnik je stal in gledal v vrata. Potlej pa se je okorno premaknil in se spustil v tek po temni cesti za čudovitim doktorjem, da dohitel in mu začel tožiti, kakšni so dandanašnji mladeniči. Nobenega da ni nič prida. Kje naj dobi moža svoji hčeri? Sicer pa da pozna v vaši dosti deklet, ki so še brez moža, pa so vendarle zdrava ko ribe v vodi.

»Poštenih fantov je dosti!« je mrko rekel čudodelni zdravnik.

»Jaz za nobenega ne vem!« je trdovratno ugovarjal kmet.

»Zato pa jaz!«

»Tega bi rad poznal!«

»Pošljem vam ga v hišo. Lahko noč.«

Doktor je pomignil mimo vozečemu vozniku in se popel na voz.

Blatnik se je majaje z glavo vrnil domov.

Nekaj dni nato se je pri Blatniku oglasil kmečki mladenič. Visok in vitek. Dal je kmetu listek, ki ga je Blatnik z velikim trudom prebral. Tole je bilo na njem napisano:

»Tega lahko mirne duše vzamete, ne bo vam žal. Recite dekletu, naj vstane in naj si fanta ogleda.«

Kmet se je popraskal za ušesom, preden se je odločil dati fantu roko. Z Nežo za enkrat o tem ni govoril; hotel si je prej ogledati fanta pri delu na polju in v hlevu. Vzel ga je s seboj na delo, poslušal njegove redkobesedne, a preudarne odgovore, mu naložil to in ono delo in ga od strani

nezaupljivo opazoval. V tem je zazvonilo poldne. Preizkušnja ni potekala neugodno. Tedaj šele je šel kmet v Nežino kamrico in rekel: »Vstani! Doktorjeva zdravila stoji zunaj!«

Neža ga je iz široko odprtih oči vprašujoče pogledala.

»Doktor hoče, da se omoži, je rekel. «Pravi, da je to dostikrat dobro za zdravje.« Vrnil se je spet v sobo, kjer je sedel mladenič.

Neža je vstala, se skrivaj nasmehnila in se oblekla v rdečo obleko z belimi pikami. Taka se je pokazala na pragu in v zadregi obstala. Mladenič je počasi stopil k njej in iztegnil roko, še preden je bil pri njej.

»Nerada se ta dva baš ne gledata!« si je mislil kmet.

Neža ni več legla. Šla je k ognjišču in tam ji je prišla barva v obraz, posebno, ko ji je mladenič pomagal pri nakladanju drv na ogenj.

Kesal se Blatnik ni te poroke nikoli. Mladenič

je bil res pošten in priden, čeprav ni imel ničesar pod palcem. Pa njegovo delo na kmetiji je bilo naposled tudi denar. Blatnik je kmalu videl, da gre zdaj boljše kakor prej.

»Za kaj so vse doktorji dobri!« se je čudil.

Nedolgo po poroki je začutil kmet hudo trganje v nogi. Tiste peklenske bolečine, ki jim nobeno domače zdravilo ne pomaga. Pa je prošil zeta: »Idi. Tine, poišči mi tistega dobrega doktorja!«

Mladi mož je obžalovalje menil, da bo čudodelni doktor ob tem času bogve kje v hribih in da se nič ne ve, kdaj in kje se bo spet prikazal.

Zlovoljno je kmet odšel v svojo izbo.

Neža in njen mož sta se spogledala, zakaj živ krst ni vedel, da je Tine prvič srečal Nežo na sejmu in da se ga ona ni upala privedi pred svojega starega očeta. Prav tako ni nihče vedel, da je poslal Tine enega svojih prijateljev za Blatnikom, ko se je ta vračal iz cerkve domov, da poizve, kaj je z Nežo. Naposled, da se je bil seveda, Blatnik ni niti slutil, Tine sam napravil s častiljivo, a ponarejeno brado v čudodelnega zdravnika in predpisal zdravilo, da dekle potrebuje moža.

Po Baltinestrovli.

Zborovanje obrtnikov Ljubljanske pokrajine

Ljubljana, maja.

V zbornični dvorani Zbornice za trgovino, obrt in industrijo je bilo zborovanje voditeljev obrtniškega Ljubljanske pokrajine, in sicer pri ravnatelju Narodne fašistovske zveze obrtnikov Urbinatti. Navzočni so bili korporacijski nadzornik inž. Masera v zastopstvu Ekselence Visokega komisarja, strokovnjak za obrt in zastopnik zveznega tajnika dr. Silvija Alesani, zastopnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo in 45 obrtnikov.

Predsednik odseka za obrt je izrazil dobrodošlico zveznemu ravnatelju in zahvalo obrtnikov Narodni fašistovski zvezi obrtnikov in njenemu predsedniku narodnemu svetniku Gazzottiju, in sicer za zanimanje, ki ga kaže za obrt pokrajine. Ponovil je tudi veliko zahvalo obrtnikom Ekselence Visokemu komisarju Emilu Graziliju za izredno dobrohotnost in podporo, ki jo izkazuje obrtniškemu stanu.

Dr. Silvio Alesani je nato narodnemu ravnatelju obrti podrobno razložil delo odseka za obrt. Strokovnjak za obrt je nato nadaljeval svoje poročilo, ki je slonelo na podatkih, in je nato osvetlil notranjo organizacijo odseka za obrt, ki je razdeljena na 21 skupin in 27 poklicev in obsega približno 6000 obratov z nad 15.000 delavci z vseh delavkami in vajenci. K temu je treba pristiati še družine, ki živijo od teh obratov. Lahko se reče, da obsega obrtni stan v pokrajini približno 30.000 oseb.

Naglasil je podporo, ki jo organizaciji izkazujejo krajevna oblastva, zlasti pa popolno razumevanje za potrebe organizacije in za potrebo obrtniških vrst, ki ga je zmerom ob vseh priložnostih dokazoval Ekselence Visoki komisar, ki priznava v obrti zdravo in živahno silo dela in v obrtnikih delavce, ki se zavedajo svoje naloge proizvajalcev. Proizvajalna sila pokrajine sloni

glavne na obrtništvu. Iz tega se vidi veliki pomen, ki ga ima v splošni koristi zdravo in dobro urejeno enotno delo na tem važnem odseku.

Dr. Alesani je dodal, da se odsek za obrt zaveda važne zaupane naloge. On da bo čedalje močnejše sredstvo za zaščito in pomoč h kateri se bodo obrtniki vedno zatekali po nasvete in podporo v vseh pogledih svojega dela.

Od koncu se je strokovnjak za obrt zahvalil vsem vodilnim obrtnikom za njihovo sodelovanje pri razvoju organizirane delavnosti na korist vseh vrst.

O raznih vprašanjih so govorili zastopniki skupin in poklicev. Govorili so skoraj vsi voditelji.

Nacionalni ravnatelj obrti se je zahvalil predsedniku in je vodilnim obrtnikom izrekel prisrčen pozdrav predsednika Narodne zveze fašistovskih obrtnikov narodnega svetnika Gazzottija, izrazil je navdušen pozdrav Ekselenci Visokemu komisarju Emilu Graziliju in zveznemu tajniku Orlandu Orlandiniju in se jim tudi v imenu narodne zveze zahvalil za živahno zanimanje za vprašanja in pravične zahteve obrtniških stanov v pokrajini.

Ravnatelj Urbinatti je pojasnil namene narodne zveze in je posvetil razna vprašanja in pobude splošnega značaja. Podčrtal je vprašanje izvoza proizvodov obrtniškega značaja in možnost, ki se je potrdila s sodelovanjem pri milanskem velesejmu in to možnost ima na tem važnem področju obrt Ljubljanske pokrajine.

Poudaril je visoko, živahno in vztrajno Ducejevo naklonjenost za obrt, ki bo po zmagi, kakor je Duce rekel, šla k svoji novi veliki dobi. Ravnatelj Urbinatti je rekel, da je prepričan, da bodo obrtniki iz vse Ljubljanske pokrajine polnoštevno prihiteli k svoji novi strokovni enotni organizaciji in da bodo živahno sodelovali pri novih obsežnih nalogah, ki jih ima pokrajinska obrt.

Dviganje zlatih zakladov iz morja

Od 16. stoletja dalje se je potopilo v morju za 20 milijard lir zlata in dragocenosti. Ti zakladi ležijo tako globoko v morju, da jih ni mogoče spraviti na dan.

Lahko je dosegljiva samo globina 30 m. V tej globini more zdrav človek v potapljaški obleki (iz gumija in v čevljih iz svilenih plošč, z bakreno čelado in z dovajanjem zraka) opravljati tiste kretanje, ki so potrebne za dviganje kake potopljene ladje. Taka potapljaška obleka pa ni primerna za iskanje krovov, ki ležijo globlje v morju.

Že pri nekaj sto metrih se morejo »pirati« vodnemu pritisku le z jeklenimi ploščami obdane potapljaške celice v obliki krogle, ki se lahko potopijo v globino največ 400 metrov. Lahko bi bile dosežene tudi večje globine, če bi bila snov potapljaške krogle trša in odpornejša. Vendar bi v globini 1000 m morala biti na razpolago posebna ladja z velikanskim škarjastim žerjavom, ki bi mogel dvigniti potapljaško kroglo na površje. Gladka potapljaška krogla je sicer odlično sredstvo za znanstveno raziskavanje morskih globlin, ne pa za kako delo pod vodo, saj je mogoče najti zlato samo v zaprtih prostorih kake ladje. Da je možno skozi morsko rastlinstvo priti do razbitin ladje in ondi iskati zaklade, je potrebna taka potapljaška naprava, ki ima gibljiv ude.

Zato so začeli izdelovati jeklene potapljaške obleke, ki so ko viteške opreme iz srednjega veka in imajo stekleno naličje. Prvikrat so jih uporabljali pri dviganju razbitin ladje »Laurentijec, ki

jo je l. 1917. ob irski obali potopila nemška podmornica v globino 60 m. Čeprav ta globina ni tako velika, so bili potapljači že ovirani v kretanju, ker so se jeklene plošče na nogah in rokavi zaradi vodnega pritiska krivile. Potrebovali so sedem let, da so spravili iz »Laurentijec« za 1400 milijonov lir zlata na dan, stroški pa so nanese 40 milijonov.

Jeklena potapljaška obleka se že v globini 120 m ni več obnesla, ko so hoteli dvigniti za 200 milijonov zlata, ki ga je imel v svojem trupu angleški parnik »Egipt«, kateri se je bil leta 1922. potopil pri Brestu. Zato je neka severno-ameriška družba nadomestila človeške potapljače z roboti, ko je hotela dvigniti zlato v vrednosti 150 milijonov lir iz razbitin ladje »Islandirac«, ki že od leta 1901. leži v globini 115 m ob obali Aljaske. A ta poskus se je prav tako ponesrečil kakor tisti ob braziljski obali, kjer leži v globini 100 m ladja »Principe d'Asturias«, ki se je potopila leta 1915. z zlatim zakladom v vrednosti 200 milijonov lir.

Zaradi vseh teh neuspehov je omenjena severno-ameriška družba prišla na misel, da bi začela v ta namen uporabljati posebne »trole«, ki bi naj v globini 300 m brodirali po morskem dnu, v tankih pa bi bilo posebno moštvo z dihalnimi napravami. Ali so se ti poskusi obnesli, ni znano.

DOLGO ČAKA

Zdravnik, ki nima mnogo dela, stopi v čakalnico: »Kdor najdalje čaka, naj vstopi!«

Krojač (z računom): »Jaz, jaz čakam že tri leta...«

DOMAČE NOVICE

* Padli so v borbi z uporniki. Iz Zare poročajo: Dne 27. maja ob 13. uri so padli v bližini Zogarja ob meji med pokrajino Zaro in Neodvisno Hrvatsko državo v oboroženem spopadu s skupinami upornikov prefekt iz Zare Vezlo Orazi, kapetan in poveljnik Kraljevih karabinerjev v Zari Bonassino Umberto in nekaj vojakov. Prefekt in karabinjerski oficir sta nadzorovala prednje obmejne točke. Uporniki so jih napadli s puškami, strojnimi in ročnimi granatami. Borili so se junasko do smrti.

* Zatemnitev od 22. do 4.30. Po odredbi Visokega komisarja za Ljubljansko pokrajino velja do nove odredbe zatemnitev od 22. ure do 4.30.

* Smrt ugledne žene. V visoki starosti 85 let je umrla v Ljubljani g. Apolonija Karlinova, rojena Gogalova, vdova po profesorju. Za njo žalujejo hčerka Davorina in sinovi dr. Ivan, dr. Pavel in dr. Mirko. Ugledni ženi blag spomin, svojcem sožalje!

* Regulacija potoka Sušice. Iz Dolenjskih Toplic poročajo: Kakor čujemo, pride letos na vrsto regulacija potoka Sušice in bodo menda že delo v kratkem začeli. Regulacija potoka Sušice je zelo potrebna, da dobi struga, ki je poleti po večini suha, primerno obliko in se prepreči zastajanje vode po kotlinah, kjer je pravo ležišče nadležnih komarjev in povzroča neprijeten smrad. Razen tega pa še kvari zunanje lice zdravilišča.

* Maksimalne cene za strojenje ovčje in svinjske kože za obutev. Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je določil naslednje maksimalne cene: kromovo ovčje usnje iz uvoženih kož 2.30 lire; svinjsko usnje za obutev, rastlinsko strojeno, mazano in egalizirano, cepljeno 1.90 lire, necepljeno 2 lire, cepljeno barvano 1.95 lire, necepljeno barvano 2.10 lire; svinjsko usnje za obutev, kombinirano strojeno s kromom, egalizirano, cepljeno 2.15 lire, necepljeno 2.30 lire za en kvadratni decimeter.

* Na fižolu in bobu so se že pojavile listne uši. Ker se te škodljivke hitro množe, jih takoj zažnimo zatirati. Napadene rastline škropimo z enodstotnim do dvadstotnim tobačnim izvlečkom, katerega dodamo še pol do enega odstotka mazavega mila. Samo enkratno škropljenje ne zaleže dosti, ker se selijo uši z drugih rastlin, prenašajo pa jih tudi mravlje. Škropimo v presledkih od osem do desetih dni, če potreba, še pogosteje, najbolje proti večeru, da se škropivo prehitro ne posuši. V zadnjem času zatiramo listne uši s tobačnim prahom. Z njim dobro poprašimo napadene rastline s pomočjo razprševalnika. Če tega nimamo, trosimo in razpršimo tobačni prah po rastlinah in ušeh kar z roko. Po dežju prašenje ponovimo. Mnogo listnih uši pokončajo pikapolonice in še nekatere druge koristne žuželke. Tobaki prah in tobačni izvleček dobite pri Sadjarskem in vrtnarskem društvu v Ljubljani.

* Dež je prišel kakor najet. V nedeljo zvečer in ponoči je po sušnih dneh prišel dež in precej napojil izsušeno zemljo. Prišel je res kakor najet, kajti kmetu in vrtnarju je že grozila resna suša.

* Nevsakdanji primer oslepitve. 20letna Dorina Turrijeva iz Lagosanta je plela krompir. Stala je nekaj ur globoko sklonjena nad zemljo, ko pa se je zravnila, je nenadno ugotovila, da je oslepela. Prepeljali so jo v bolnišnico v Ferrari. Zdravniki so izjavili, da gre za vodenično oteklino mrežnice, ki je zelo redek povod oslepitve.

Trieste — Gorizia

Smrt zglednega gospodarja. V Merni pri Gorizii je umrl veletrgovec g. Josip Marmolja v visoki starosti 85 let. Pokojnik je iz vaše trgovnice ustvaril veletrgovino z jestvinami, deželnimi pridelki in drugim blagom. Bil je mož poštenjak. V svoji mlajši dobi je nastopal tudi v javnem življenju kot napreden gospodarstvenik. Njegovo smrt obkokujejo sinova Rihard in Mirko in hči Vera, žena železniškega uradnika g. Leštana v Ljubljani. Pokojnemu blag spomin!

Iz Spodnje Štajerske

Mati z 21 otroki. Na proslavi materinskega dne v Celju je zbujala pozornost Marija Gaberskova iz Celja, ki je rodila 21 otrok. Stara je 69 let, a še zmerom pridno dela doma in na polju. 16 otrok ji je že umrlo. Dva njena sinova sta padla v prvi svetovni vojni.

Učiteljice na deželi morajo čebelariti. Že dalje časa je v načrtu, da se čebelarstvo uvede v pouk na nemških učiteljskih. V Mariboru so že začeli k temu navajati gojenke učiteljske. Prirejani so bili izleti na vzorna okoliška čebelarstva.

Letošnje konjske dirke na Cvenu pri Ljutomeru je po poročilu štajerskih listov gledalo okrog 7000 ljudi. Deželni hlevski mojster dr. Frank je imel

Imenovanje novega župana in podžupana mesta Ljubljane

Z ukazom 2. junija je Visoki komisar imenoval za župana Ljubljane generala Leva Rupnika in za podžupana dr. Salvatorja Tranchida, podprefekta, ki je bil za to določen od notranjega ministrstva. Ukaz je izvršila 3.

junija.

Visoki komisar je izrazil svojo živo zahvalo županu dr. Adlešču in članom mestne uprave za koristno sodelovanje, ki so mu ga nudili in za delo, ki so ga izvršili v korist mesta.

pozdravni nagovor in je rekel, da so to prve ljutomerske dirke v znamenju kljukastega križa. Ljutomerska brambovska godba je nato igrala obe nemški himni. Prvenstvo je dosegla štiriletna kobilica Alojza Slaviča »Nadja«, ki se je izkazala kot najhitrejša dirkačica. Priborila si je darilo mesta Gradca. Po hitrosti ji je sledila petletna »Palestra« Franca Herica. Nadalje so se uveljavile: štiriletna »Fina« Ludvika Slaviča (darilo Alfreda Rossmanitha), »Lija« Jakoba Vavpotiča, »Firiica« Franca Žitka, »Fina« Ludvika Slaviča in »Princesa« Franca Jureša. V spominski dirki Rudolfa Warrena Lippitta je bil par »Princesa« in »Fina« z vozačem Jurežem tik pred ciljem premagan od sijajno tekočega para »Nadja« in »Lija« z vozačem Alojzom Slavičem. Zal pa se je »Nadja« splasila in je bila diskvalificirana.

Iz Hrvatske

Zborovanje nemške mladine na Hrvatskem. Na binokšno nedeljo je zborovala na Hrvatskem nemška mladina. Prirejeno je bilo več sportnih tokem. Popoldne je bilo slavnostno zborovanje. Z mimohodom na Pavličevem trgu je bila slovesnost zaključena.

Smrt slovenskega duhovnika. V bolnišnici usmiljenih sester v Zagrebu je umrl duhovni svetnik in župnik g. Ivan Bosina. Doma je bil iz Dobove pri Brežicah in je po končanem bogoslovju služboval v domači škofiji. Lani je prišel na Hrvatsko in služil najprej na Remetah, potem pa se je preselil v Hrvatsko Zagorje. Jeseni ga je zadela kap, da je popolnoma ohromel po desni strani. Pozneje so mu odrezali nogo. Zda ga je smrt rešila trpljenja. Bodi mu lahka zemlja!

Iz Srbije

Parniški promet med Beogradom in Šabcem. Dne 28. maja je bil obnovljen osebni in tovarni parniški promet po Savi med Beogradom in Šabcem. Parniki se ustavljajo v Beogradu, Zabrju in Šabcu. Iz Beograda odhaja parnik vsak četrtek in soboto ob 6.30.

Staro Markovo cerkev v Beogradu bodo podrli. Iz nje so prenesli posmrtno ostanke zadnjih Obrenovičev v kripto nove Markove cerkve. Staro cerkev bodo podrli, da bodo našli način odprli trg pred novo cerkvijo.

Jeceljaveva nesreča

Boštjan, ki jeclja, se uči plavanja v plavalni šoli.

Učitelj plavanja mu zaveže okrog trebuha plavalni pas in začeta.

Nenadoma vzklikne Boštjan v vodi:

»Po-po-tapljam...«

»Prosim,« pravi plavalni učitelj in spusti pas. Boštjan se potopi.

Čez pol minute potegne učitelj spet za pas in Boštjan se pokaže na površju.

»Po-po-tapljam!« zakliče Boštjan še enkrat.

»Če želite...«

Plavalni učitelj spet spusti pas.

Ko se Boštjan znova prikaže, zavpije ves divji:

»Po-po-po-tapljam...«

»Kaj takega še nisem doživel,« se začudi plavalni učitelj. »Toda če mora biti...«

In že je Boštjan znova pod vodo.

Dobro minut nato leži napol mrtev na pesku in bljuva vodo skozi usta, skozi nos in skozi ušesa.

»To je zato, ker ne poznate nobene mere,« godrnja plavalni učitelj, »nikoli vam ni dovolj potapljanja in zdaj...«

»Po-po-tapljam!« hrope Boštjan.

»Kaj, še enkrat?«

Tedaj zastoka Boštjan z zadnjimi močmi:

»Po-po-tapljam se ne smem. Zdravnik mi je pre-prepo-vedal!«

PRI USESNEM ZDRAVNIKU

Zdravnik: Tako, tako, vaš sluh se je toliko izboljšal, da vas lahko odpustim.

Glušnik: »Kaj?«

Zdravnik (kriči): »Vi spet čujete!«

Glušnik (nastavlja uho): »Da, zdaj spet bolje čujem. Koliko stane zdravljenje?«

Zdravnik (kriči): »Dva tisoč lir.«

Glušnik: »Tri tisoč lir?«

Zdravnik (kriči): »Da, gospod Glušnik...«

PO SVETU

Najlepši in največji biser

Lov na školjke je dostikrat zelo dobičkonosen, ne zaradi školjk samih, temveč zaradi biserov, ki jih imajo školjke v svojih hišicah. S takšnim poslom se ljudje bavijo zlasti na Filipinih in drugih otočjih Tihega morja.

Pred leti je neki domačin z otoka Bornea našel dragocen biser, ki je še danes najlepši, največji in seveda tudi najdražji izmed vseh, kar jih imajo zdaj na svetu. V premeru meri ta biser celih 13 centimetrov. Na zunaj je biser čisto podoben človeškemu mozganom. Nekaj posebnega je tudi njegov sijaj, predvsem sijaj tistih delov, ki so modrikaste barve.

Školjka, v kateri je bil najden ta nenavaden velik biser, je živel v precej globokem morju. Zato je imel tisti domačin z Bornea precej posla, preden jo je privlekel na suho. Ko se mu je nazadnje to le posrečilo, je bila prva njegova misel na biser. Njegov trud pa je bil dobro poplačan. Začel je razmišljati, kaj naj naredi s tem biserom. Prodal bi ga bil rad, toda trgovci belokožci so najrajši kupovali majhne bisere, ki za tega domačina sploh niso imeli posebne vrednosti. Po njegovem mnenju je ta školjka pomenila vendarle nekaj posebnega, nekaj nenaravnega. Prav tako tudi biser, ki ga je našel v njej. Zato je sklenil, da bisera ne proda trgovcem, temveč da ga izroči poglavarju svojega plemena. Poglavar mu je dal zanj vrečo riža. Če pomislimo, koliko stane vreča riža, si lahko predstavljamo, kako poceni je bil ta biser prvič prodan. Toda poglavar ni kupil bisera, da bi z njim naredil pozneje dobro kupčijo, temveč si ga je napravil za neke vrste hišnega boga, katerega je pozneje vsak dan molil.

V tistem času je prišel na Borneo neki ameriški trgovec in slišal zgodbo o čudovitem biseru. Zato je sklenil obiskati tistega poglavarja, ki je imel bivališče sredi divjega pragozda. Ko je prišel tja, se je hotel najprej prepričati, ali so mu ljudje govorili resnico, ko so mu pripovedovali o dragocenem biseru. Poglavar mu ga je pokazal, pravijo, da celo rad pokazal, in dvoma o biseru ni bilo več. Poglavarju je ponudil trgovec za biser veliko vsoto denarja, toda ta bisera ni hotel za noben denar prodati, kajti smatral ga je za največjo svetinjo svoje poglavarjeve rodbine in vsega svojega plemena. Prav preveč pa tudi trgovec ni silil v poglavarja, da ne bi zbudil med tamkajšnjimi ljudmi preveč pozornosti ali celo kakega suma. Odšel je z Bornea, pa se vrnil šele čez dve leti spet tja. Tedaj pa je bil poglavar še manj pripravljen za kakšno kupčijo, kajti njegov sin je bil prav tedaj bolan in poglavar je vsak dan molil ta svoj biser, tega svojega najvišjega boga, naj da sinu zdravje.

Trgovec pa ni bil baš med najbolj neumnimi ljudmi na svetu in se je celo precej dobro razumel na zdravniški posel. Brž je ugotovil, da je poglavarjev sin zbolel za malarijo. S poglavarjevim dovoljenjem je prevzel zdravljenje sina, mu redno dal kinin in ga po dveh mesecih čisto ozdravil.

Zdaj je bila zadeva glede odkupa dragocene bisera že nekoliko drugačna. Poglavar vendar v svoji hvaležnosti, da mu je trgovec rešil sina, ni mogel biti več tako trdovraten, da bi za nobeno ceno ne prodal bisera temu ameriškem trgovcu. Zdaj je ta največji in najdragocenejši biser last ameriškega trgovca, če ga le že ni prodal naprej.

× Rumunija ima 13.500.000 prebivalcev. Po najnovejših podatkih ima Rumunija 13.500.000 prebivalcev. Od tega odpade na večja mesta 1.900.000, na podeželje pa 11.600.000 ljudi. Bukarešta sama ima en milijon prebivalcev, medtem ko jih je imela pri predzadnjem ljudskem štetju l. 1930. le 639.000. Za Bukarešto je največje mesto Jasy, ki ima 111.000 prebivalcev. Temešvar jim ima 110.000 in Ploesti 101.000. Kišinev, glavno mesto Besarabije, je imelo prej okrog 120.000 prebivalcev, Černovice, glavno mesto Bukovine, pa nad 100.000. Kišinev je pa izgubil zaradi vojne dobro polovico svojega prebivalstva.

× Kraji, ki malokdaj vidijo sonce. V deželah visokega evropskega severa je tudi sonce redkost. Po celih devet do deset mesecev na leto ponekod ne pogleda v dolino. Le večno zasneženi gorski vrhunci se lepo blešče v soncu. Ljudem iz Rjukana, v norveški pokrajini Telemarkenu pa se je porodila duhovita zamisel. Ker sonce noče k njim, so sklenili sami iti k njemu. Zgradili so si vzpenjačo, s katero se je v nekaj minutah mogoče pripeljati na vrh bližnje gore, ki jo tudi v zimskih mesecih osvetljuje krasno sonce. V Rjukanu je mnogo ljudi, ki jih je na ta način prvič v življenju obsijalo sonce.

× Japonski parnik zadel ob mino. Iz Tokia poročajo: Prometno ministrstvo je objavilo, da se je potopil 5258 tonski parnik »Nagasaki maru«, ker je zadel ob mino pred pristaniščem v Nagasakiju. Večji del potnikov in posadke se je rešil. Bilo je 13 smrtnih žrtev, 26 ljudi pa pogrešajo.

× Japonski ognjenik je začel bljuvati. Japonski ognjenik Asama, ki stoji severozapadno od Tokija med Takasakom in Njedo v pokrajini Naganu, je začel bljuvati lavo. Preden so švigili pod nebo veliki ognjeni jeziki, je zemlja streslo več močnih potresnih sunkov, ki jih je spremljalo votlo grmenje. Ljudstvo iz vseh okoliških vasi je prestrašeno zapustilo svoje domove in bežalo na prosto.

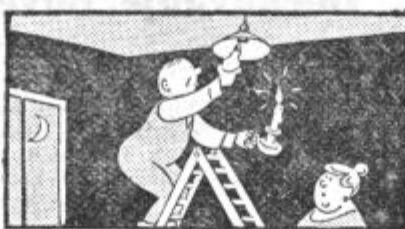
× Najdebelejši mož na svetu je umrl. Iz Buenos Airesa poročajo, da je umrl v Rocchi pri Urugvaju Sisto Gomez, ki je užival sloves najdebelejšega moža na svetu. Tehtal je 234 kg. O pokojnem Gomezu pravijo sovaščani, da je bil zne-rom plemenitega značaja. Ljudje so ga imeli radi, ker je bil zmerom dobre volje.

× Kos lesa, star 50 milijonov let. Prirodoslovni muzej v Leipzigu ima mnogo znamenitosti. Med njimi je tudi 50 milijonov let stari les. V okameninah, najdenih zraven tega kosa lesa, se vidijo sledovi najstarejših živali, živečih na zemlji pred 50 milijoni let. Muzej hrani tudi ostanke iz življenja najstarejšega človeka na zemlji, ki je živel pred kakimi 150.000 leti.

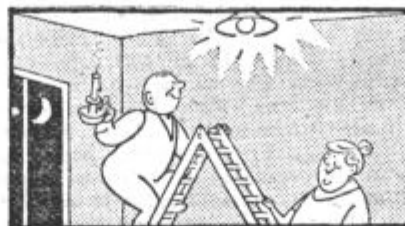
× Klub mrtvih, ki pa niso mrtvi. V Chicagu imajo enega najbolj svojevrstnih klubov na svetu. V njem so včlanjeni tisti ljudje, ki so jih na ta ali oni način oklicali za mrtve. Če hoče biti kdo član tega kluba, ni treba, da bi bil kdaj vstal od mrtvih, ko sa ga po pomoti smatrali za mrtvega in ga položili na mrtvaški oder, temveč že zadostuje, če kak časopis zapiše, da je umrl. Predsedstvo kluba je zelo strogo pri sprejemanju novih članov in si hoče biti vselej na jasnem, ali ni morda tisti, ki bi bil rad klubov član, sam dal v časopis novico o svoji smrti. Tak primer se je pripetil tudi pred nedavnim. Neki Robert Parker, ki bi bil na vsak način rad član Kluba mrtvih, je sam plačal časopisom osmrtnico, v kateri je navedel uro svojega pogreba in pripomnil, da se venci hvaležno odklanjajo. Predsedstvo kluba pa je kmalu ugotovilo Parkerjevo sleparstvo in zato moža ni hotelo sprejeti v klub. Parkerja je to strašno razburilo in si je sklenil poiskati pravico na sodišču. Pred sodnikom je trdno vztrajal na tem, kar določajo klubova pravila. V njih je namreč rečeno, da lahko postane član Kluba mrtvih vsakdo, o komer časopisi javijo, da je umrl, pa naj da to novico v časopis kdorkoli. Nič ni v pravih rečeno, da takšnega obvestila ne sme dati v liste prizadetih sam. Sodišče pa je kljub temu obsodilo Parkerja na plačilo stroškov kazenskega postopanja, ker je skušal prevariti javnost, da je umrl, ko je vendar še živ.

× Neka ameriška vrsta mravelj nabira med. V Srednji Ameriki žive mravlje, ki po zgledu čebelic nabirajo med za zimski čas. Človek pa jim nakopičene zaloge medu prav tako vsako jesen pobere, vsaj po nekaterih mravljiščih, kakor ga pobere jeseni čebelar. Poznajo pa te mravlje baje samo Indijanci. Pravijo, da je med Indijanci v Srednji Ameriki precej mravljarjev, ki so posvetili veliko pozornost in skrb pridobivanju medu od mravelj. Razlika med mravljami, ki nabirajo med in med našimi čebelami pa je v tem, da tiste srednjeameriške mravlje naberejo navadno mnogo manj medu kakor čebele. Računajo, da ga povprečno vsakih tisoč mravelj nabere na leto približno komaj pol kilograma.

Luna jima je usojena

Prav varčno živela sta Jaka in Špela, za luč sta kar luno na nebu imela. A Jaka je dober, za rojstni dan prinesel je žarnico — dar prekrasan.

Po lestvici se je pod strop skobacal, svečano v napravo je žarnico dal. Je žarko električna luč zagorela, smehljala sta srečna se Jaka in Špela.

A kaj, ko nesreča nikol ne počiva: ko lestvico Jaka iz sobe poriva, električno žarnico zdajci razbije... spet v sobico njuno le lunica sije.

✱

Presleparil jo je

Gospod Vodopivec je navdušen zagovornik protialkoholnega gibanja. Zraven tega pa ima še slabe živce in spati ne more. Nekoč sreča prijatelja zdravnika.

»No, kako se ti godi, prijatelj?«
»Slabo, slabo,« toži gospod Vodopivec. »Spati ne morem. Vse sem že poskusil, pa nič ne pomaga.«

»Veš, kaj poskusi? Včasih izpij kak dober čaj, pol čaja in pol ruma. To bi ti utegnilo pomagati.«

»Saj to je alkohol. Tega ne smem. Če to izve moja kuharica, raztrobí po vsem mestu...«

»Če ti ga predpišem kot zdravilo in če si ga boš sam pripravil z vročo vodo?«

»Ne, ne gre. A kako naj si dobivam vročo vodo, ne da bi ona vedela, za kaj jo bom rabil?«

»Reci ji, da se hočeš zvečer briti.«

»No, bom premislil.«

Teden nato se zdravnik spet pripelje. Sreča kuharico.

»Kaj je novega?«

»Gospod je znorel,« se križa sirota.

»Kako to?«

»Znorel je, vam rečem. Zdaj se vsak dan petkrat brije.«

STAROKOPITNEZ

On: »Ali mi boš tudi zdaj v kopalni sezoni ostala zvesta?«

Ona: »Veš, Dušan, s svojimi starokopitnimi vprašanji mi samo kvariš razpoloženje...«

DOBROTA TOPLIC

Tašča brzojavi svojemu zetu iz toplic.

»V dveh mesecih izgubila pol svoje teže. Kako dolgo naj ostanem?«

»Še dva meseca,« ji brzojavi zet.

ADAM IN EVA

Tonček (sestrici): »Francka, igrava se Adama in Evo!«

Francka: »Kako?«

Tonček: »Veš, tako, da daš ti meni jabolko, ki ga bom jaz pojedel, ti me boš pa gledala...«

RAZLAGA O BAROMETRU

Učitelj (držec v rokah barometer): »Po čem se ravna tvoj oče, kadar gre na izlet?«

Učenec: »Po materi...«

ODMEV

»Očka, kaj je odmev?« vpraša Zorica očeta.

»To je tista edina reč na svetu, zaradi katere tvoja mamica ne more imeti zadnje besede,« odgovori očka.

IZZA ČASA POROTNIH ZASEDANJ

Predsednik sodišča: »Iz kakšnega razloga ste mogli soglasno oprostiti obtoženca, ko je vendar sam priznal zločin?«

Predsednik porotnikov: »Duševna zmedenost.«

Predsednik sodišča: »Kaj, vseh dvanajst porotnikov trpi za duševno zmedenostjo?«

ZARADI TEGA

Jožek: »Očka, zakaj ne grede ženske k vojakom?«

Oče: »Ker morajo vojaki ubogati, sinko!«

ŽIVLJENJE IN SANJE

Zastava. Sanjalo se vam je, da ste v daljavi videli veliko zastavo, ki je vihrala na visokem drogu. Okolica je bila čudna, tesnoben občutek ste imeli, da ste se prestrašeni zbudili. — Dokler vihra zastava na drogu, ne pomeni nič hudega. Posebno še, ker ni bila črne barve. V vašem primeru upoštevajte dvoje: da vam bo marsikdo zavidal uspehe, ki jih boste dosegli, in da bo v poslovnih zadevah previdnost na mestu.

Nepričakovano. Vaša prizadevanja bodo poplačana z nehvaležnostjo. Za dobroto, ki ste jih velikodušno napravili svojim znancem, boste obrekovani. To pa vas ne sme žalostiti, še manj jeziti. Nehvaležnost je plačilo sveta. O hvaležnosti — razen v redkih izjemah — ni govora. Ostanite še nadalje taki in ne bo vam žal.

Mladenka. Sanjalo se vam je, da so vam lasje, ki so v resnici črni kakor oglje, docela osiveli. V začetku ste tudi v sanjah imeli lepe črne lase, nenaadoma pa je nastopila sprememba. Vzmirjenje ni umestno. Doživeli boste nekaj skrbi in neprijetnosti, ki se vam bodo zdele, ker ste še mladi, morda hude. Zdravje pa bo kmalu tudi to potisnilo v ozadje.

Gordijski voz. No, tudi vaše sanje bomo odmotali, kakor ste vi v sanjah odmotali zavozlano vrv. Sami sebe ne poznate. Dvomi vas neprestano mučijo, da ne veste ne kod ne kam. Obenem pa mučite tudi okolico, ker vašega obnašanja ne more razumeti. Naj vam bo to dobrohotno opozorilo.

Odojak — 25. 25 prašičev videti in vseh 25 po vrsti spraviti s sveta ni slaba zadeva. Nekaj podobnega bi bilo, če bi se vam v življenju pripetilo, da bi videli celo trumo sovražnikov, ki vam hočejo škodovati, vi pa jih drugega za drugim odstranite. Torej, samo dobro.

Radovedna — zaskrbljena. Če še nimate fanta, ga boste kmalu dobili, če ga že imate, se boste kmalu poročili. Če ste že poročeni, boste dobili otroke, če jih morda že nimate. Z drugimi besedami: mnogo sreče v ljubezni in zakonu; mnogo novega dobrega pomena.

Mornar. V mirni dobi bi vaše sanje napovedovale nemirne čase. Ker pa je današnji čas nemiren, smete upravičeno pričakovati nasprotno. Le pogumno obdelujte svojo njivo, da bo čim več zrastle in pazite na živino.

Ljubezen in zvestoba. Opisane sanje so v zvezi z resničnostjo. Materino nasprotovanje vam povzroča velike, a morda neupravičene skrbi. Pomembne v bistvu te sanje niso. Ker ste še zelo mladi in neizkušeni, bo najbolje, da počakate. Če vas ima resnično rad, bo tudi on počakal, in pozneje, ko bosta oba bolj izkušena, bosta tudi zdajšnje zapreke, ki se vam zdaj zdijo nepremostljive, premostila.

Z. V. Obeta se vam veselo življenje. Zdravje se vam bo izboljšalo. Če ste z domačimi ali sosedovimi sprti, se boste kmalu sprijaznili in živeli boste v slogi in zadovoljstvu. Pričakujete lahko novice. Tiste sanje, ki so se vam nekajkrat ponovile, so posledica hrepenenja in stalne misli nanj.

Razočarana. Ne bojte se. Vaše sanje se ne bodo uresničile. So le posledica vaše bojazni, da bi vas prisilile poročiti se z nekom, ki ga vaše srce odklanja. Na deželi se mnogokrat pripeti, da roditelji nasprotujejo srčnim željam svojih otrok. Pa tudi premladi ste še za poroko.

Nerazumljivo. Cele njive krompirja ste sadili in delo vam je šlo lahko od rok. Take sanje so dobre, posebno za naše dni. V zadovoljstvu in miru boste živeli in uresničilo se vam bo, kar si najbolj želite. Vendar bodite zmerni.

Nesrečna 13. Doživeli boste, kar je moral doživeti skoro vsak. Svoje prijatelje boste spoznali v stiski. Imate sovražnika, ki vam hoče škodovati. Vaši prijatelji, ki bi vam v tem pogledu lahko pomagali, pa se bodo umaknili. Zato bodite previdni in se zanašajte samo na lastne sile. Z vztrajnostjo in voljo boste neprijetnost srečno preživeli. Ne smete pa izgubiti zaupanja.